

P R O T O K O L L
fra
møtet i Omsetningsrådet
torsdag 19. juni kl. 12.00

(Møte nr. 3 2003)

Møtet ble satt kl. 12.00

Til stede: Ottar Befring (leder), Helge Aske (for Steinar Hauge), Harald Mork, Geir Grosberg, Bjarne Undheim, Stine Wohl Sem, Jostein Frøyland, Per Odd Gjestvang, Dag Henning Reksnes, Steinar Dvergsdal, Nina Strømnes Rodem, Gabriel Joa, Elisabeth Varland, Odd Harald Nordsveen (for Jørand Ødegård Lunde) Ole Festad Lund, Lars Eivind Haartveit og Lina Mogstad

Fra SLF: Haavard Elstrand, Trond J. Trondsen, Sindre Flø, Tor Erik Jørgensen, Roald Nes, Randi Evju Schweigaard, Øyvind Breen, Christian Wormstrand, Hilde-Kari Skarstein og Tora Sandbu.

Forfall: Steinar Hauge, Jørand Ødegård Lunde, Øyvind Bergstrøm og Grete Andreassen.

Lederen fastslo at møtet kunne gjøre vedtak.

1. DAGSORDEN

Vedtak:

Dagsorden godkjennes uten merknader.

2. GODKJENNING AV PROTOKOLL

Vedtak:

Protokoll fra møtet i Omsetningsrådet 03.06.2003 godkjennes med følgende endring i sak 6 etter forslag fra Dag Henning Reksnes: Siste setning endres fra *"For øvrig vil de enkelte medlemsorganisasjonene i Omsetningsrådet avgi egne høringsuttalelser i denne saken"* til *"Det vises til at de enkelte medlemsorganisasjoner i Omsetningsrådet avgir egne høringsuttalelser i denne saken."*

Innhold:

3.	Markedsregulering melk – Satser for reguleringslagring 1. halvår 2003	3
4.	Markedsregulering melk – Omsetningsavgift 2. halvår 2003.....	4
5.	Markedsregulering i melkesektoren – Søknad om dekning av kostnader til prognosearbeid i Norsk Landbrukssamvirke 2001 og 2002	5
6.	Endring av forskrifter som følge av avtalepartenes enighet om opprettelse av ny ordning om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.....	6
7.	Markedsregulering kjøtt – Satser for 2003	8
8.	Markedsregulering kjøtt – Budsjett for administrasjonsgodtgjørelse 2003	11
9.	Fastsettelse av maksimalsats for omsetningsavgift på norskprodusert korn 2003/2004.....	14
10.	Forskrift om avsetningstiltak for matpoteter.....	17
11.	Evalueringskontorene i landbruket.....	19
12.	Omgjøring av Skjønnsmessig fastsatt omsetningsavgift på direktesalg av egg for år 2000	40
13.	Skjønnsmessig fastsetting av omsetningsavgift på direktesalg av egg for år 2001	41

3. Markedsregulering melk – Satser for reguleringslagring 1. halvår 2003

I henhold til § 4 i forskrift for bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor melkesektoren, skal det fastsettes satser til dekning av følgende påløpte kostnader ved lagring av reguleringsprodukter.

Dette er:

- 1 Lagringskostnader
- 2 Overføringskostnader mellom ulike reguleringslager
- 3 Kapitalbinding og øvrige kostnader ved løpende lagring

De kostnadsartene som inngår i pkt. 1 er avskrivning og renter til bygninger og maskiner, vedlikehold, energikostnader og forsikringer.

Overføringskostnader (pkt. 2) er kostnader på grunn av ekstra lagerhåndtering ved overføring av reguleringsprodukter fra et lager til et annet for videre lagring. Her kan det godtgjøres for uttak og innlegg med en fast sats pr. kg overført produkt.

Tine BA foreslår satser for 1. halvår 2003 i brev av 19.05.03. De foreslår der å øke den del av satsen som vedrører innlagringskostnader (pkt. 1) med 10 % i forhold til 2002. Dette er første gang denne delen av satsen blir endret siden den ble vedtatt første gang i 1998. De foreslår ingen endring av satsen vedrørende overføring mellom ulike lager (pkt. 2). Statens landbruksforvaltning finner det rimelig at satsen vedrørende innlagringskostnadene justeres slik Tine BA har foreslått, men forutsetter at nærmere dokumentasjon legges fram ved fastsetting av satser for 2. halvår 2003.

Grunnlaget for pkt. 1 og 2 i satsene bygger på gjennomgangen av Tine BA sitt lager på Heimdal, foretatt i 1997/98 før satsene ble fastsatt første gang. Omsetningsrådet har i møte 21.06.02 gitt uttrykk for at det kan være naturlig å vurdere dette grunnlaget på nytt i løpet av 2003. Saken er tatt opp med markedsregulator, som også er enig i at det bør foretas en slik gjennomgang. Statens landbruksforvaltning vil sørge for at saken blir fulgt opp, og vil komme tilbake til en slik gjennomgang på grunnlag av innspill fra Tine BA.

Utgangspunktet for beregning av den delen av satsene som vedrører kostnadene til kapitalbinding (pkt. 3) er de prinsippene som ble fastsatt av Omsetningsrådet 21.06.02 og 30.04.03. Det er her lagt til grunn at markedsregulator skal ha dekning for kostnadene til kapitalbinding av varer på reguleringslager beregnet utfra varenes tilvirkningskostnader¹ fratrukket verdien av biprodukter som framkommer i produksjonen. Det er overskudd av melk som råvare som prinsipielt sett skal reguleres, lagring skal derfor godtgjøres etter varens verdi i sin minst foredlede form. Dette medfører at kostnadsarter som ikke kan knyttes direkte til selve produksjonen av varen ikke er relevante for reguleringsvolumet.

Med utgangspunkt i dette og en rentesats på 5,6 %, fastsatt av Omsetningsrådet 30.04.03, vil vi få følgende satser for reguleringslagring av melkeprodukter for 1. halvår 2003:

---

¹ Tilvirkningskostnadene er råvare- og produksjonskostnadene som påløper produksjonen av reguleringskvantaene.

	Råvareverdi, kr/ltr	Grunnlag for kapitalberegning kr/kg	Kostnader til kapitalbinding øre/kg/uke	Lagringskostnader, øre/kg/uke	Sats, øre/kg/uke
Hvitost	2,84	36,74	3,96	1,65	5,61
Smør	7,94	23,75	2,56	1,43	3,99
Ekte geitost	2,87	33,94	3,66	2,09	5,75
Tørrmelk	2,61	31,23	3,36	1,10	4,46
Kasein	2,61	82,87	8,92	1,10	10,02
Håndtering ved overføring av produkter mellom reguleringslager: 5,30 øre/kg					

Etterkontroll og etterregning vil kunne forandre grunnlaget for satsene i forhold til den informasjon som er tilgjengelig på satsfastsettelsestidspunktet. I tråd med tidligere signaler i saker til Omsetningsrådet vil behovet for nye korrigeringer som resultat av dette bli vurdert løpende. I forhold til denne aktuelle perioden vil SLF foreta denne vurderingen når etterkontroll og evt. etterregning for perioden er gjennomført. Det vil derfor kunne bli fremmet forslag om korreksjoner.

Med hjemmel i forskrift 28.11.96 for bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 4 gjøres følgende:

Vedtak:

1 Det fastsettes følgende satser for lagring av reguleringsvarer i melkesektoren for 1. halvår 2003:

- kjølelagring av hvitost	5,61 øre/kg/uke
- fryselagring av smør	3,99 øre/kg/uke
- fryselagring av ekte geitost	5,75 øre/kg/uke
- tørrlagring av tørrmelk	4,46 øre/kg/uke
- tørrlagring av kasein	10,02 øre/kg/uke
- overføring av reguleringsprodukter	5,30 øre/kg

2 Omsetningsrådet gir Arbeidsutvalget fullmakt til å foreta tekniske justeringer av satsene i forhold til resultatene fra etterkontroll/etterregning for den aktuelle perioden.

4. Markedsregulering melk – Omsetningsavgift 2. halvår 2003

I brev av 21.05.03 orienterer Tine BA om endringer i prognosene for melkeleveranser og i budsjetterte kostnader til markedsregulering for 2003. Ifølge denne orienteringen er prognosene for innveid melk redusert fra 1 542 mill. liter til 1 530 mill. liter. Denne reduksjonen tilsvarer omlag økt nedgang i konsummelksalg sammenholdt med opprinnelig prognose.

I forhold til sitt forslag fra oktober 2002 så justerer Tine BA prognosene for reguleringseksport med en reduksjon på ca. 1 000 tonn smør og en økning på ca. 700 tonn hvitost. Dette vil gi en økning i kostnader på totalt ca. 10 mill. kroner. Årsaken til endringen i melkeanvendelsen fra smør/skummetmelkpulver (eller kasein) til hvitost, skyldes at det ikke er ønskelig med ytterligere økning av tørrmelk/kaseinlagrene. Utover dette har de ingen endringer i forhold til hva Omsetningsrådet 02.12.02 la til grunn for forslaget om omsetningsavgift for 2003.

For regnskapsåret 2002 viser imidlertid regnskapstallene vesentlige avvik i forhold til prognosene for noen av postene. Dette gjelder:

	Prognose	Regnskap	Diff
Reguleringseksport	64,7	50,8	-13,8
Innenlandske avsetningstiltak og adm.	91,1	81,2	-9,9
Oppl. kontoret for meieriprodukter, OFM	3,3	0	-3,3
Kostnader, totalt	159,1	132,0	-27,1
Overproduksjonsavgift	20	46,7	26,7
Renteinntekter	8	15,4	7,4
Inntekter totalt	28	62,3	34,3
TOTALT			61,4

Som tabellen viser, er kostnadene for 2002 27,1 mill. kroner lavere enn prognosene, mens inntektene er 34,3 mill. kroner høyere, spesielt er innkommet overproduksjonsavgift vesentlig større enn forventet. Dette medfører at fondet ved utgangen av 2002 var på 204,8 mill. kroner, mot 143,7 mill. kroner i prognosene fra 02.12.03.

I budsjettet for omsetningsavgift for 2003 var det med en omsetningsavgift på 8 øre pr. liter lagt opp til at fondet skulle bygges ned med ca 68 mill. kroner, til 76 mill. kroner. Ettersom fondet ved utgangen av 2002 er ca. 61 mill. kroner høyere enn forventet, vil en uendret omsetningsavgift på 8 øre i 2. halvår 2003 gi et fond på ca. 125 mill. kroner. Statens landbruksforvaltning vil derfor foreslå å redusere omsetningsavgiften for 2. halvår.

Styret i Tine BA har i møte 21.05. drøftet omsetningsavgiften på melk i 2. halvår, og foreslår at denne settes til 3 øre pr. liter. Dette vil gi et fond pr. 31.12.03 på 88 mill. kroner, gitt endringene som er referert ovenfor og øvrige forutsetninger i budsjettet som Omsetningsrådet la til grunn 02.12.02.

For å unngå for stort fond ved utgangen av året vil Statens landbruksforvaltning tilrå at omsetningsavgiften for 2 halvår reduseres til 3 øre pr. liter melk.

Med hjemmel i § 5 i Omsetningsloven gjøres følgende

Vedtak:

1. Markedssituasjonen i melkesektoren og utviklingen i størrelsen av fondet tas til orientering.
2. Omsetningsrådet foreslår for Landbruksdepartementet at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk blir fastsatt til 3 øre pr. liter i 2. halvår 2003.

5. Markedsregulering i melkesektoren – Søknad om dekning av kostnader til prognosearbeid i Norsk Landbrukssamvirke 2001 og 2002

Tine BA søker i brev av 21.11.02 om dekning av kostnader de har hatt i 2001 og 2002 vedr. Tine BA sin andel av prognosearbeid som utføres i regi av Norsk Landbrukssamvirke. Kostnadene til dette utgjør kr 499 894 og kr 487 600 for de respektive årene. Norsk Landbrukssamvirke bekrefter i E-post 15.11.02 at Tine BAs har betalt sin andel av kostnadene til prognosearbeidet for disse årene.

Tine BA har tatt med disse kostnadene ved budsjettet for reguleringskostnadene som benyttes som grunnlag for å foreslå sats for omsetningsavgift. De har imidlertid tidligere ikke søkt Omsetningsrådet om å få refundert disse kostnadene, selv om de flere ganger har litt gjort oppmerksom på denne muligheten av Omsetningsrådets sekretariat. Dette framgår også av protokollene der budsjettene til Norsk Landbrukssamvirke er behandlet som egen sak. Spørsmålet blir om Tine BA i ettertid skal få refundert disse kostnadene, som de tidligere har unnlatt å søke dekning for.

Statens landbruksforvaltning konstaterer at Tine BA nå har søkt om å få rettet opp forholdet bare for en begrenset del av perioden etter 01.07.97, og Statens landbruksforvaltning legger således til grunn at Tine BA senere ikke vil fremme noen søknad utover den perioden de nå søker for.

Arbeidsutvalget behandlet 30.04. Tine BAs søknad om godtgjørelse for administrasjonsgodtgjørelse for 2. halvår 2002. Det ble der bevilget kr 247 500 til prognosearbeidet i Norsk Landbrukssamvirke for dette halvåret, og søknaden her må derfor justeres med denne bevilgningen og utgjør etter dette kr 739 994² for 2001 og 1. halvår 2002.

For 2001 gjelder søknaden et noe mindre beløp enn det som opprinnelig ville blitt lagt til grunn for det året. Fra og med 2002 er støtten begrenset til prognosearbeid, og søknaden samsvarer med hva som opprinnelig ville blitt gitt til dette formålet utfra grunnlagsmaterialet for 2001. Det foreslås etter dette at søknaden blir innvilget, men at den justeres i samsvar med Arbeidsutvalgets vedtak 30.04.03.

Lars Eivind Haartveit la fram følgende stemmeforklaring: ”Medlem Lars Haartveit mener resultatene fra prognosearbeidet i denne perioden ikke tilfløt markedet slik det burde. Prognosearbeidet kan således sies å ha gitt Tine en særskilt konkurransefordel i markedet. Dette – sammen med at det ikke er søkt tidligere – tilsier at Tine må bære disse kostnadene selv.”

Med hjemmel i forskrift 25.09.91 om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet gjøres mot stemmen til Lars Eivind Haartveit følgende

Vedtak:

Omsetningsrådet godkjenner Tine BA sin søknad om å få dekt sin andel av Norsk Landbrukssamvirke sine kostnader til prognosearbeid for 2001 og 2002 på til sammen kr 739 994. Beløpet bevilges fra fondet for omsetningsavgift på melk.

6. Endring av forskrifter som følge av avtalepartenes enighet om opprettelse av ny ordning om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Landbruksdepartementet inngikk 2.4.03 avtale om opprettelse av ny ordning om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk (ordningen med lokal foredling). Landbruksdepartementet vil fastsette forskrift for ordningen etter samråd med avtalepartene, samt vedta nødvendige endringer i andre forskrifter. Den nye forskriften og forskriftsendringene skal tre i kraft 1.7.03.

² kr 739 994 = kr 987 494 – kr 247 500.

Ordningen innebærer i hovedtrekk at melkeprodusenter etter søknad til SLF kan få fritak for overproduksjonsavgift for melkeproduksjon utenfor kvote dersom melken benyttes til lokal foredling og for øvrig oppfyller diverse vilkår, jf. avtalen av 2.4.03.

For å følge opp avtalen om lokal foredling, er det imidlertid også nødvendig å foreta mindre endringer i to av forskriftene som ligger under Omsetningsrådet. Dette gjelder forskrift 22.4.97 nr. 1551 om markedsregulators forsyningsplikt innenfor melkesektoren (forsyningspliktforskriften) og forskrift 28.11.96 nr. 1478 om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren (hovedmelkeforskriften). Det vises til det som står i avtalens punkter 8 og 10 om forsyningsplikt og mottaksplikt.

Selv om den nye ordningen med lokal foredling i utgangspunktet gjelder foredlerens egenproduserte melk, åpner avtalens punkt 8 for supplerende fra andre meieriselskap med inntil 25 % av egen melkeproduksjon. Avtalen bestemmer videre at denne melken ikke skal omfattes av Tines forsyningsplikt. Da Tines forsyningsplikt gjelder alle uavhengige aktører i prisutjevningsordningen for melk, jf. forsyningspliktforskriften § 1, og aktører i prisutjevningsordningen for melk unntaksvis kan omfattes av den nye ordningen om lokal foredling, jf. avtalens punkt 6, er det nødvendig med en ny bestemmelse i forsyningspliktforskriften som sier at foretak som er omfattet av ordningen med lokal foredling ikke skal omfattes av regelverket om markedsregulators forsyningsplikt.

I gjeldende hovedmelkeforskrift § 11 annet ledd nr. 4 framgår det at Tines mottaksplikt ikke omfatter *”melk som er fritatt fra overproduksjonsavgift etter ”Retningslinjer for fritak fra overproduksjonsavgift” som blir fastsatt av Omsetningsrådets sekretariat”*. Nevnte retningslinjer blir med virkning fra 1.7.03 erstattet av den nye forskriften om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk. Det følger av avtalens punkt 10 at melk produsert uten melkekvote, dvs. melk fritatt fra overproduksjonsavgift i henhold til ordningen med lokal foredling, ikke omfattes av Tines mottaksplikt. Det er derfor nødvendig å endre hovedmelkeforskriften § 11 annet ledd nr. 4.

Landbruksdepartementet vil vedta ny forskrift om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling og øvrige forskriftsendringer i løpet av juni 2003 med ikrafttredelse 1.7.03. For at endringene i Omsetningsrådets to forskrifter også skal kunne tre i kraft 1.7.03, er det nødvendig at Arbeidsutvalget behandler saken allerede i møte 3.6.03, og at Omsetningsrådet behandler den i møte 19.6.03.

Arbeidsutvalget hadde fremmet følgende forslag til vedtak:

- ”1. Forskrift 22.4.97 nr. 1551 om markedsregulators forsyningsplikt innenfor melkesektoren § 1 endres slik at den lyder:
  - § 1 Norske Meierier (TINE BA) har som markedsregulator følgende, jf. § 2 - § 7, forsyningsplikt på råmelk til uavhengige meieriselskaper som er aktører under ordningen med prisutjevning i markedsordningen for melk. Markedsregulators forsyningsplikt gjelder likevel ikke i den utstrekning aktørene har fått tillatelse til lokal foredling uten å bli ilagt overproduksjonsavgift i medhold av forskrift om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk
2. Forskrift 28.11.96 nr. 1478 om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 11 første ledd nr. 4 endres slik at den lyder:
  - 4) TINE BA og meierisamvirkets tilsluttede selskaper har mottaksplikt på all råmelk, gårds- og seterost, fjell- og gårdssmør samt fløte fra alle ku- og geitemelkeprodusenter til samme priser og leveransevilkår som for egne

medlemmer. Mottaksplikten gjelder ikke melk som er fritatt for overproduksjonsavgift i henhold til forskrift om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.”

Under møtet fremmet lederen forslag om at andre punktum i § 1 i punkt 1 i forslaget til vedtak ble endret til: ”Markedsregulator har ikke forsyningsplikt til aktører som foredler melk med fritak fra overproduksjonsavgift etter forskrift om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.”

Vedtak:

1. Forskrift 22.4.97 nr.1551 om markedsregulators forsyningsplikt innenfor melkesektoren § 1 endres slik at den lyder:
  - § 1 Norske Meierier (TINE BA) har som markedsregulator følgende, jf. § 2 - § 7, forsyningsplikt på råmelk til uavhengige meieriselskaper som er aktører under ordningen med prisutjevning i markedsordningen for melk. Markedsregulator har ikke forsyningsplikt til aktører som foredler melk med fritak fra overproduksjonsavgift etter forskrift om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.

2. Forskrift 28.11.96 nr. 1478 om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 11 første ledd nr. 4 endres slik at den lyder:
  - 4) TINE BA og meierisamvirkets tilsluttede selskaper har mottakspunkt på all råmelk, gårds- og seterost, fjell- og gårdssmør samt fløte fra alle ku- og geitemelkprodusenter til samme priser og leveransevilkår som for egne medlemmer. Mottakspunktet gjelder ikke melk som er fritatt for overproduksjonsavgift i henhold til forskrift om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.

7. Markedsregulering kjøtt – Sats for 2003

Norsk Kjøtt foreslår i brev av 21.05.2003 justering av satsene for markedsregulering innenfor kjøttsektoren for kalenderåret 2003.

Satsene for innfrysingsgodtgjørelse og håndteringsgodtgjørelse

Omsetningsrådet ba i møtet 20.03.2000 om å få en vurdering av grunnlaget for satsene for håndteringsgodtgjørelse og innfrysingsgodtgjørelse. Dette har ikke blitt gjort verken i 2001, 2002 eller 2003. Et prinsipp for saksbehandlingen av reguleringsaktivitetene i Statens landbruksforvaltning er at grunnlaget for bl.a. satsfastsettelsen gjennomgås med jevne mellomrom. Norsk Kjøtt har over flere tidligere år foreslått justering av disse satsene basert på en inflasjonsjustering.

Norsk Kjøtt sin begrunnelse av hvorfor gjennomgangen ikke er utført, er den samme i 2003 som foregående år. Det har siden 2001 vært en unormal lagersituasjon, hvor det har vært lite innfrysing av storfe og i lange perioder også lite innfrysing av gris. Det er sau og lam som har utgjort den vesentlige del av reguleringslagringen. Tilførselene av sau og lam foregår i en konsentrert periode, og arbeidet knyttet til reguleringen har 7-8 ukers varighet. Dette innebærer utstrakt bruk av overtid. I tillegg har det ikke vært tilstrekkelig innfrysningskapasitet der det har vært ledig fryselager, og dette har medført flytting av varene fra innfrysningsstedet til endelig lager.

Bruk av overtid og flytting av varene til endelig fryselager gjør at kostnadene ved innfrysing og håndtering blir uforholdsmessig høye, og slik ville ikke en regnskapsanalyse basert på denne perioden gi et riktig bilde av de aktuelle kostnadene. I tråd med forslaget fra Norsk Kjøtt foreslår Statens landbruksforvaltning at gjeldende satser, på samme måte som for de to foregående år, videreføres i 2003. Ved fastsettelse av satser for 2004 ber Statens landbruksforvaltning om å få en dokumentasjon av datagrunnlaget for disse satsene, og det legges til grunn at regnskapsanalysen kan ta utgangspunkt i perioder med en "normal" regulerings situasjon.

Sats for emballering

Satsen for emballering er foreslått økt med 7 øre pr. kg til 58 øre pr. kg. Dette er med bakgrunn i at beregnet innfrysingsbehov ytterligere vris fra mindre storfe til mer lam. Ved de tre foregående satsfastsettelsene har satsen økt med til sammen 12 øre ut fra samme begrunnelse. Norsk Kjøtt har satt opp en oppstilling som viser hva markedsreguleringen utbetaler til fryseriene ved emballering av de forskjellige dyreslagene. Total kostnad fremkommer ved å summere de anslåtte totalkostnadene ved emballeringen for de ulike dyreslagene. Ved å dividere totalkostnaden med det anslåtte innfrysingsbehovet basert på Prognoseutvalgets prognose for 2003, fremkommer et veid gjennomsnitt av satsen for emballering på 58 øre. Med bakgrunn i prognosene for innfrysingsbehov et for helt slakt foreslår Statens landbruksforvaltning at satsen for emballering økes til 58 øre pr. kg.

Svinn

Prosentsatsene for svinn er sist justert i Omsetningsrådet 28.11.1997 som en følge av bedre emballeringsmetoder. Prosentsatsene er nå på 1,3 % for helt slakt og 0,1 % for skåret vare. Satsen for svinn fremkommer ved å benytte de vedtatte prosentsatsene av foregående års gjennomsnittspris pr. kg kjøtt på reguleringslager. Som en følge av at gjennomsnittlig verdi på lager er redusert med kr 3,07, foreslår Norsk Kjøtt at satsen for svinn på helt slakt reduseres med 4,3 øre til 43,5 øre pr. kg. For skåret/stykket kjøtt foreslås en reduksjon på 0,4 øre til 3,3 øre pr. kg. (I brevet fra Norsk Kjøtt framgår andre satser, men disse er forårsaket av en skrivefeil). Med bakgrunn i de vedtatte beregningsprinsipper, har ikke Statens landbruksforvaltning merknader til endringene av satsene for svinn.

Lagringsgodtgjørelse

Norsk Kjøtt foreslår at satsen for lagringsgodtgjørelse økes fra 23 øre pr. kg til 24 øre pr. kg. pr. måned. Satsen ble økt med 1 øre i 2001 etter å ha vært uendret fra 1994. Markedsregulator begrunner forslaget om økt lagringssats med betydelige økninger i energikostnadene. Statens landbruksforvaltning aksepterer begrunnelsen for økningen i kostnadene og foreslår at lagringsgodtgjørelsen settes til 24 øre pr kg pr. måned i 2003. Dette innebærer imidlertid at eventuelle endringer i energikostnadene må inngå i vurderingen ved senere fastsettelse av satser.

Omsetningsgodtgjørelse

Satsen skal dekke omsetningskostnadene som påløper varen ved klargjøring for salg til endelig kjøper. Aktuelle arbeidsoppgaver før varen kan selges er mottak fra fryselager, fjerning av emballasje, veiing av stykker, fakturering og rentekostnad inntil betaling for varen er mottatt. Norsk Kjøtt foreslår en videreføring av gjeldende satser. Satsene har stått uendret den siste seksårsperioden.

Rente for kapitalbinding i markedsreguleringen

Renten i markedsreguleringen blir fastsatt på basis av en sammenveining av de rentenivåene som er og har vært aktuelle, og ut fra registrert og anslått kapitalbehov.

Renten fastsettes ved å vekte de rentenivåer som er/har vært aktuelle, og ut fra det registrerte/anslåtte kapitalbehovet som er nødvendig for å dekke verdien av reguleringslageret. Fra og med 2. halvår 1997 tilskrives organisasjonene en margin på 0,2 % i tillegg til pengemarkedsrenten på egenkapital som er bundet i markedsregulerende tiltak

Beregning av rentesats i markedsreguleringen

1. halvår 2003

Dato	Reglager verdi	Driftskredittlån		SND		Egenkapital	
		Rentesats	Lån	Rentesats	Lån	brukt ek.	NIBOR 3 md.
Januar	152 402 23	7,0 %	125 000 00			27 402 23	6,0 %
Februar	134 927 19	6,4 %	125 000 00			9 927 19	5,7 %
Mars	122 672 79	6,4 %	125 000 00				
April	113 479 00	6,4 %	125 000 00				
Mai	100 000 00	5,5 %	100 000 00			-	
Juni	90 000 00	5,5 %	90 000 00			-	
						+ Margin	0,2 %

Margin fra AU 20.06.1997

Sammenveid rentesats	6,2 %
-----------------------------	--------------

Verdien på reguleringslager fra januar til mai bygger på faktiske tall oppgitt fra Norsk Kjøtt. For juni har Norsk Kjøtt anslått verdien på reguleringslager til 90 mill. kroner. Rentesatsene som inngår i beregningen er rentesatsene som gjelder for driftskredittlån i fondet for omsetningsavgift og NIBOR 3 md. rente. Renten i markedsreguleringen i kjøttsektoren er utregnet til 6,2 %. Rentenivået er redusert i forhold til 2. halvår 2002 hvor renten i markedsreguleringen var 7,7 %.

Kompensasjon for pallehold

Omsetningsrådet vedtok i møtet 03.04.2002 at prinsippet for godtgjørelsen av pallehold skulle videreføres for neste treårsperiode, fram til og med 2004. Godtgjørelsen blir gitt for dekning av kapitalbinding av 18 500 paller til en innkjøpspris på kr 1 000 pr. stk. og med den rente som er lagt til grunn for kapitalbinding i øvrige satser i markedsreguleringen.

Palleholdsgodtgjørelsen blir etter dette for 1. halvår 2003:

$$(18\,500 * \text{kr } 1\,000 * 6,2\%) / 2 = \underline{\text{kr } 573\,500}$$

Med hjemmel i forskrift 14.03.1996 om bevilgninger til markedsreguleringsiltak innenfor kjøttsektoren § 3 gjøres følgende

Vedtak:

Pkt. III, B 1 – Innfrysing

		Tidligere sats:
-	Rund vare:	
	Innfrysing	44,6 øre pr. kg (44,6)
	Handteringskostnader ved fryseriene	54,4 øre pr. kg (54,4)
	Emballering	58,0 øre pr. kg (51,0)
	Svinn 1,3 %	43,5 øre pr. kg (47,5)
		<hr/>
		200,5 øre pr. kg (197,5)

-	Skåret vare:		
	Håndteringskostnader ved fryseriene	54,4 øre pr. kg	(54,4)
	Svinn 0,1 %	3,3 øre pr. kg	(3,7)
		<hr/>	
		57,7 øre pr. kg	(58,1)

Pkt. III, B 2 – Overføringer mellom fryselager

	Håndteringskostnader ved fryseriene	54,4 øre pr. kg	(54,4)
--	-------------------------------------	-----------------	--------

Pkt. III, C 1 – Fryselagring

	Fryselagring	24,0 øre pr. kg	(23,0)
	Rentetap (1. halvår 2003)	6,2 %	(7,7 %)

Pkt. III, C 2 – Pallehold (1. halvår 2003)	kr 573 500	(kr 712 250)
--	------------	--------------

Pkt. III, D 2 – Omsetning fryselagret vare

		Leveranser gjennom hall	
	Levering av helt slakt i Sør-Norge	0,84 kr pr. kg	(0,84)
	Levering av helt slakt i Nord-Norge	1,37 kr pr. kg	(1,37)
	Levering av skåret vare i Sør-Norge	0,44 kr pr. kg	(0,44)
	Levering av skåret vare i Nord-Norge	0,97 kr pr. kg	(0,97)
		Direkte leveranser	
	Levering av helt slakt i Sør-Norge	0,25 kr pr. kg	(0,25)
	Levering av helt slakt i Nord-Norge	0,35 kr pr. kg	(0,35)
	Levering av skåret vare i Sør-Norge	0,25 kr pr. kg	(0,25)
	Levering av skåret vare i Nord-Norge	0,35 kr pr. kg	(0,35)

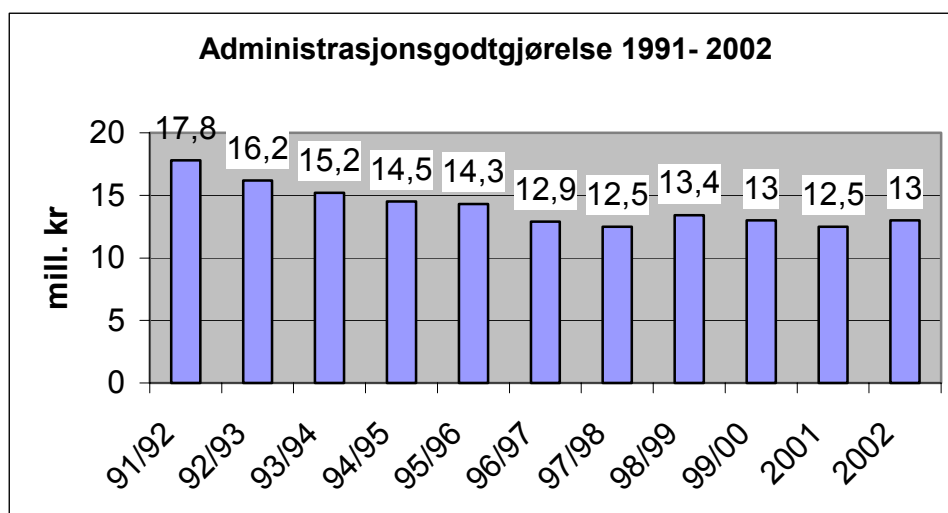
8. Markedsregulering kjøtt – Budsjett for administrasjonsgodtgjørelse 2003

Med brev av 24.03.2003 søker Norsk Kjøtt om kr 13 204 099 (ekskl. tilskudd til prognosearbeid i Norsk Landbrukssamvirke) i administrasjonsgodtgjørelse for 2003. Dette er kr 204 099 høyere enn det vedtatte budsjettet for 2002. Vedlagt søknaden følger regnskapet for administrasjonen av markedsreguleringen i 2002.

Søknaden inneholder i tillegg til administrasjonsgodtgjørelsen en søknad om videreføring av årlig bevilgning til prognoseutvalget for kjøtt. Tidligere inngikk denne støtten i budsjettet for faglige tiltak. Aktuelt tilskudd for 2003 utgjør kr 495 122. Utgiftene ved prognosearbeidet i Norsk Landbrukssamvirke blir dekket med 42,5 % av Tine Meierier og

Norsk Kjøtt, mens Prior Norge dekker 15 % av utgiftene. Tilskuddet til prognosearbeidet på fjørfe og melkesektoren er innarbeidet i tidligere vedtatte budsjetter for administrasjonsgodtgjørelsen for 2003.

Figuren nedenfor viser kostnadene til administrasjon av markedsreguleringen i løpende kroner for perioden 1991–2002.

Budsjettet tar som tidligere utgangspunkt i Norsk Kjøtt sitt totalbudsjett for administrasjon og andeler som er knyttet til arbeidet med markedsregulering. Den vedlagte tabellen til innstillingen viser utviklingen i administrasjonskostnader for Norsk Kjøtt med relevans for markedsreguleringen, andel til markedsregulering, siste godkjente budsjett, regnskap for 2002 og søknad for 2003.

Regnskapet for 2002 relatert til det godkjente budsjettet for 2002

Nedenfor følger kommentarer til enkelte av postene hvor det er avvik mellom godkjent budsjett for 2002 og tilhørende regnskap.

Posten som skal dekke markedsreguleringens andel av Stab Norsk Kjøtt har et underforbruk i forhold til godkjent budsjett på kr 51 000 (6 %). Posten for EDB kostnaden overstiger budsjettet med kr 82 000. Avviket utgjør 4 % og er lavere enn tidligere avvik.

Kostnaden ved markedsbalansen inngår i regnskapet med kr 1 400 000 under budsjett, noe som gir et avvik på 26 %. Denne overbudsjetteringen inngår i en rekke av tilsvarende høye budsjettanslag knyttet til driften av kontoret som har ansvaret for markedsbalansen. I budsjettet for Markedsbalansen for 2001 var budsjetterte kostnader ved markedsbalansen 15 % høyere enn regnskapet for 2001. Tilsvarende overbudsjettering var det også i 2000. Norsk Kjøtt hadde ingen begrunnelse for lite samsvar mellom regnskap og budsjett i 2000 og 2001. Begrunnelsen knyttet til årets avvik fra budsjettet er delvis en bevisst kostnadsjakt i alle ledd og delvis et prosjekt knyttet til nedskjæringsforsøk som er forskjøvet i tid.

Nedskjæringsprosjektet er relatert til markedsreguleringen, og formålet med prosjektet er at det skal bidra til en bedre prissetting. Kvaliteten på slakt endres over tid, og det er viktig å ha riktige prisforskjeller på slaktedelene. Totalverdien av dyret må sees i sammenheng med forholdet mellom produksjonskjøtt og de mer verdifulle delene av slaktet.

Norsk Kjøtt foreslår at godtgjørelsen som er utbetalt i 2002 korrigeres tilsvarende det totale underforbruket i 2002. De samlede kostnader ved markedsreguleringen i 2002 ble kr 1 217 500 (9,4 %) lavere enn budsjettet. Statens landbruksforvaltning understreker at dette beløpet skal tilbakebetales. Statens landbruksforvaltning ber om at kr 1 217 500 inngår som en korreksjonspost i oppgaven for 1. halvår 2003.

En naturlig konsekvens for budsjettgodkjennelsen for 2003 vil være å søke å unngå en overbudsjettering som er tilsvarende stor.

Budsjettet for 2003 relatert til faktiske kostnader i 2002 (regnskapet)

Søknaden for 2003 innebærer en total økning på kr 1 421 586 i forhold til regnskapet for 2002, noe som utgjør 12 %. I forhold til det godkjente budsjettet for 2002 på 13 mill kroner innebærer søknaden for 2003 en økning på kr 204 000 (1,5 %).

Markedsreguleringens andel av de enkelte postene er tilnærmet de samme som i foregående år.

Kostnadene knyttet til administrerende direktør er anslått økt med kr 45 000 (8 %).

Kostnadene ved styret er budsjettet med en reduksjon på kr 138 500, som utgjør en nedgang på 16 %. Utgiftene til EDB er budsjettet å ligge kr 87 000 under kostnadene for 2002.

Den store kostnadsøkningen sett i forhold til regnskapet for 2002 er knyttet til posten Markedsbalanse. Det søkes om en økning av posten på kr 1 619 832 (35 %). I forhold til det godkjente budsjettet for 2002 utgjør økningen 3,5 %. I brevet fra Norsk Kjøtt er det som tidligere nevnt opplyst at økningen skyldes forskyvningen i prosjektet nedskjæringsforsøk. Norsk Kjøtt bekrefter i telefonsamtale at prosjektet skal gjennomføres etter oppsatt plan, noe som innebærer at det er behov for det budsjetterte beløpet til prosjektet i inneværende år.

Post	Budsjett 2002	Regnskap 2002	Søknad 2003	Forslag 2003
Stab NK Marked	919 500	868 321	920 789	920 789
EDB	2 191 000	2 273 776	2 186 391	2 186 391
Regnskapsavd.	717 000	759 669	763 757	763 757
Lønningsktr.	17 400	16 857	18 978	18 978
Personalavd.	73 800	51 334	77 394	77 394
Sentralbord	132 200	142 065	121 146	121 146
Fryserikontor/kontrolleravd	1 328 000	1 401 642	1 368 765	1 368 765
Markedsbalanse	6 075 500*	4 674 163	6 293 995	6 293 995
Intern postavdeling	189 000	167 323	118 546	118 546
Adm. dir	587 400	580 575	626 038	626 038
Styret	769 200	846 788	708 300	708 300
Tilskudd prognosearbeid			495 122	495 122
<i>Justering</i>	<i>-258 700</i>			
TOT	13 000 000	11 782 514	13 699 221	13 699 221

* Justering foretatt av Omsetningsrådet i 2002.

Statens landbruksforvaltning legger til grunn at nedskjæringsforsøkene vil bli gjennomført i tråd med forslaget til budsjett og bekreftelser gitt på telefon, og foreslår at administrasjonen av markedsreguleringen i 2003 godtgjøres med kr 13 699 221.

Med hjemmel i forskrift 14.03.1996 om bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor kjøttsektoren § 2 gjøres følgende

Vedtak:

Norsk Kjøtt godtgjøres med kr 13 699 221 for administrasjon av markedsreguleringen i kjøttsektoren for 2003.

**9. Fastsettelse av maksimalsats for omsetningsavgift på norskproduisert korn¹
2003/2004**

Prosedyren for fastsettelse av maksimalsats for omsetningsavgift på korn ble vedtatt på møte i Omsetningsrådet 03.04.02.

Markedsregulator beregner forslag til en maksimalsats for omsetningsavgiften og Statens landbruksforvaltning foreslår på bakgrunn av dette en maksimalsats for Arbeidsutvalget. Etter innstilling fra Arbeidsutvalget behandler Omsetningsrådet forslaget og foreslår en maksimal omsetningsavgift for Landbruksdepartementet som fastsetter avgiften.

Statens landbruksforvaltning har i brev av 06.05.03 fra Norske Felleskjøp mottatt forslag på maksimalsats for omsetningsavgift for sesongen 2003/04 på 5 øre pr. kg for korn som omsettes gjennom markedsordningen for korn.

Norske Felleskjøp har beregnet satsen med bakgrunn i bl.a. prognoser for forventet maksimal kornproduksjon og forventet forbruk av korn til mat og fôr, samt kostnader knyttet til overlagering av kornoverskudd til ny sesong. Videre er det tatt hensyn til budsjett for 2003 for administrasjonskostnader for Norske Felleskjøp og regnskapstall for 2002 for Statens landbruksforvaltning knyttet til markedsreguleringen samt budsjett for 2002 for Brødfakta. Med bakgrunn i dette har Felleskjøpet lagt følgende forutsetninger til grunn for beregningene:

- Kornareal 3 345 000 daa. Tilsvarende som i 2002.
- Gjennomsnittsavling på 450 kg pr. dekar
- Uendret omsetning av matmel og kraftfôr i forhold til 2002.
- 70 % norsk hvete i matmelet og 85 % norsk korn andel av karbohydratandelen (eks. kli) i kraftfôret
- Terminprisfall (lagringskostnader) på 26,40 øre pr. kg. 0,55 øre pr. kg fra 01.10 til 01.09, 48 uker.
- Ingen endring i kornpris
- Administrasjons- og opplysningskostnader tilsvarende 1 øre pr. kg
- Ingen endring i fond for markedsregulering av korn

Kornarealet tilsvarer en ubetydelig nedgang i forhold 2001. Avlingstallet på 450 kg pr. dekar er beregnet ut fra avlingen i toppåret 1990 som var på 442 kg pr. dekar. Utviklingen senere og frem til i dag er beregnet og vurdert på bakgrunn av bl.a. historiske tall fra Statistisk sentralbyrå.

---

¹ I forskrift av 21.06.02 om markedsregulering av norskproduisert korn er korn definert slik i § 2 a: Hvete, rug, rughvete, bygg, havre, oljefrø og andre arter fastsatt av Statens landbruksforvaltning

Forbruk av matkorn er relativt stabilt og er satt lik 2002 nivå. Det er regnet med 70 % innblanding av norsk hvete (eks. durum) og 20 % norsk rug i matkornet. Rapporter fra prognoseutvalget (husdyr) viser tilnærmet uendret eller en svak økning i kraftfôrforbruk i innværende år i forhold til det foregående. Det foreligger ikke prognoser for 2004. Det er regnet med at norsk korn utgjør 85 % av karbohydratandelen eksklusiv kli i kraftfôret. Dette er høyere enn faktisk andel i de seinere år.

Andelen av norsk mathvete og fôrkorn som forbrukes er avhengig av forholdet mellom tilgjengelige arter og kvaliteter. Av denne grunn må grensene på 70 % innblanding av norsk vare for matkornet og 85 % for fôrkornet vurderes hvert år. Med hensyn til avsetning av norsk mathvete vil det sannsynligvis bli spesiell fokus på grensen for norsk vare i matkornet. Dersom det ved et overskudd ikke er aktuelt å overlagre på grunn av usikkerhet ved størrelsen på neste års produksjon, kan det bli aktuelt med prisnedskrivning av mathvete til fôrkvalitet. Dette vil koste over 0,40 kr pr. kg og er følgelig en kostbar løsning.

Termintillegget er beregnet til å dekke kostnadene ved lagring av korn. Statens landbruksforvaltning beregner lagringskostnadene etter en tidligere fastsatt modell basert på forutsetninger som partene er blitt enige om. Termintillegget beregnes med en lagerleiedel og en kapitaldel. Kapitaldelen skal dekke rentekostnaden av kornverdien. Som grunnlag for denne beregning ligger gjennomsnittlig kornpris (målpris og intensjonspris) og gjennomsnittet av Nibor 12 mnd. rente for første uka i juni hvert år tillagt 1,25 %. For kornåret 2002/03 har termintillegget ligget på 0,55 øre pr. kg. I beregningene Norske Felleskjøp har gjort er denne satsen benyttet. Lagring i 48 uker utgjør 26,4 øre pr. kg.

Norske Felleskjøp har ikke lagt inn noen endring i kornprisen fra 2003/04 til 2004/05. Statens landbruksforvaltning vil påpeke at det ligger en usikkerhet i dette. En nedgang i kornprisen for kornåret 2004/05 i forhold til kornåret 2003/04 vil sannsynligvis medføre økt behov for midler til markedsregulering, mens økning i prisen vil redusere behovet.

Norske Felleskjøp har i sine beregninger lagt inn 1 øre til dekning av kostnadene til administrasjon av markedsreguleringen både for Norske Felleskjøp og for Statens landbruksforvaltning samt til dekning av tilskudd til Brødfakta.

Budsjett- og regnskapstall viser:

Budsjett 2003 for adm. kostnader Norske Felleskjøp	kr	3.928.300
Regnskap 2002 for adm. kostnader SLF	kr	484.000
Budsjett, 2003, Brødfakta	kr	4.151.000
Samlet	kr	<u>8 573 300</u>

Med bakgrunn i disse forutsetningene har Norske Felleskjøp foretatt følgende beregninger:

Maksimal totalavling:

3 345 000 dekar x 450 kg pr. dekar 1 505 250 tonn

Forbruk norske råvarer:

Mathvete	320 000 tonn x 70%,	224 000 tonn
Matrug	32 000 tonn x 20%,	6 400 tonn
Bygg til mat	2 000 x 100%,	2 000 tonn
Havre til mat	15 000 x 100 %,	15 000 tonn

Svinn, leiemaling og såkorn	90 000 tonn	
Karbohydratråvarer ekskl. kli, 1 173 087 x 85 %,	997 100 tonn	
Sum forbruk		<u>1 334 500 tonn</u>
Maksimal totalavling - forbruk		<u>170 750 tonn</u>
Salgsavling 1 505 250 tonn – 90 000 tonn, såkorn		<u>1 415 250 tonn</u>

Etter dette ligger det an til en overproduksjon på 170 750 tonn korn som må overlagres fra kornåret 2003/04 til kornåret 2004/05.

Overlagringskostnader:	Totalt	Pr. kg salgsavling
170 750 tonn x 26,4 øre pr kg (48 uker)	kr 45 078 000	3,20 øre
Administrasjon og Brødfakta	<u>kr 8 573 300</u>	<u>0,61 øre</u>
Totale kostnader	<u>kr 53 651 300</u>	<u>3,81 øre</u>

Norske Felleskjøp har avrundet administrasjonskostnadene og godtgjørelsen til Brødfakta til 1 øre pr kg og konkluderer med en samlet kostnad på vel 4 øre pr. kg (3,20+1,00).

For å ta hensyn til eventuelle avvik i forbruksprognosene, eventuell reduksjon i kornpris fra kornåret 2003/04 til 2004/05 og uforutsette kostnader, foreslår Norske Felleskjøp at maksimal omsetningsavgift for korn settes til 5 øre pr. kg for kornåret 2003/04.

Statens landbruksforvaltnings legger til grunn en litt lavere kostnad (3,81 øre pr. kg salgsavling) enn Norske Felleskjøp (vel 4 øre).

Felleskjøpet foreslår at det ikke gjøres noen endringer i fondet for omsetningsavgift som ved utgangen 2002 var ca. kr 28,6 mill. Pr. 01.07.03 vil fondet være på ca. kr 31,4 mill.

Siden det er stor usikkerhet i prognosene når omsetningsavgiften fastsettes i august, foreslår Felleskjøpet at fondet til en hver tid bør være på minimum ca. kr 25 mill. Fondet må også være en beredskap dersom det kan bli aktuelt med prisnedskrivning av mathvete til fôr, siden et slikt behov kan oppstå etter at omsetningsavgiften er fastsatt. Prisnedskrivning av 50 000 tonn mathvete vil kunne beløpe seg til kr 20-25 mill.

Usikkerheten i prognosene, spesielt i forbruksprognosen, men også i prognosen for maksimalavling er stor. Tilsvarende gjelder usikkerheten m.h.t. kvantum mathvete som eventuelt må prisnedskrives til fôr og kostnaden til dette (kvantumet kan først anslås senere på høsten). Statens landbruksforvaltning vil derfor, selv om våre beregninger gir litt lavere tall, anbefale at Norske Felleskjøps forslag om maksimalsats på 5 øre pr. kg korn blir fulgt.

Med hjemmel i Omsetningsloven § 5 gjøres følgende

Vedtak:

Omsetningsrådet foreslår for Landbruksdepartementet at det for kornåret 01.07.03 til 30.06.04 fastsettes en maksimalsats for omsetningsavgiften for korn på 5 øre pr. kg.

10. Forskrift om avsetningstiltak for matpoteter

Omsetningsrådet fastsatte 26.10.2001 forskrift om avsetningstiltak for matpoteter. Forskriften erstattet retningslinjer for anvendelsen av avsetningsmidler for matpoteter, fastsatt av Omsetningsrådet 04.10.1977.

Før jordbruksforhandlingene i 2003 har Landbruksdepartementet med bistand fra Statens landbruksforvaltning (SLF) gjort en gjennomgang av markedsordningene i jordbruket med hensyn på rammebetingelsene (konkurransvilkårene) for de uavhengige omsetningsaktørene. Landbruksdepartementet har på bakgrunn av arbeidet som er gjort, fremmet forslag til en rammeforskrift som regulerer forholdene på dette området. Gjennomgangen har vært begrenset til markedsregulators forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt. Gartnerhallens funksjon som markedsregulator i grøntsektoren ble etter vedtak i Omsetningsrådet 20.03.2000 avvirket fra og med 01.07.2000, og GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) har fått ansvaret for å administrere avsetningstiltakene i grøntsektoren.

Med bakgrunn i at det ikke lenger er markedsregulator i grøntsektoren, har Landbruksdepartementet foreslått at nevnte rammeforskrift ikke skal omfatte denne sektoren. For å sikre informasjonsflyten til markedsaktører innen grøntomsetningen, foreslås i stedet at GPS pålegges plikt til å informere markedsaktørene om avlingsprognoser og om iverksettelse av reguleringstiltak for epler og matpoteter, og at denne plikten tas inn i relevante forskrifter som fastsettes av Omsetningsrådet. Selv om rammeforskriften ennå ikke er vedtatt, finner SLF det riktig å fremme forslag til ny forskrift om avsetningstiltak for matpoteter der GPS sin informasjonsplikt tas inn i egen paragraf (§ 2).

GPS har etablert en rutine for å informere foretakene i markedsordningen om avlingsprognoser for matpoteter. GPS sin beredskapsplan for gjennomføring av avsetningstiltak i potetsektoren som bygger på forskrift om avsetningstiltak for matpoteter og som er godkjent av SLF, vil bli gjort kjent for foretakene i markedsordningen for poteter i nær framtid. Forslaget til forskrift er slik delvis en formalisering av en allerede innarbeidet praksis.

Med hjemmel i lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror av 10.07.1936 § 11 gjøres følgende

Vedtak:

FORSKRIFT OM AVSETNINGSTILTAK FOR MATPOTETER

Fastsatt av Omsetningsrådet 19.06.2003 med hjemmel i lov av 10. juli 1936, nr 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11.

Forskriften erstatter forskrift om avsetningstiltak for matpoteter fastsatt av Omsetningsrådet 26.10.2001.

§ 1 Formål

Formålet med avsetningstiltak for matpoteter er å bidra til oppnåelse av målpris ved å ta matpoteter ut av markedet.

§ 2 Informasjonsplikt

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd plikter å informere foretakene i markedsordningen for poteter om avlingsprognoser som det gjennomfører for poteter og om iverksettelse av reguleringstiltak for poteter.

§ 3 Avsetningstiltak

Følgende avsetningstiltak for matpoteter kan iverksettes:

- leveranser av matpoteter til fabrikk
- leveranser av matpoteter til fôr

§ 4 Grunnlag for iverksetting av avsetningstiltak

Statens landbruksforvaltning har ansvar for å registrere potetbeholdningen per 1. november, 1. januar, 1. mars og 1. mai i sesongen.

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd foretar en vurdering av behovet for å iverksette avsetningstiltak for matpoteter så snart som mulig etter at resultatet av beholdningsregistreringen av matpoteter pr. 1. november foreligger. Det forutsettes at GrøntProdusentenes Samarbeidsråd innhenter informasjon fra grossistene som en del av grunnlaget for denne vurderingen.

§ 5 Kvotefordeling

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd fordeler kvoter mellom aktørene ut fra registrert potetbeholdning med fratrukk av forventet salg. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd disponerer ubenyttede kvoter.

§ 6 Gjennomføring av avsetningstiltak

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd forestår gjennomføring av avsetningstiltak for matpoteter, herunder:

- forhandling med industri om kvantum og leveringsvilkår
- fordeling av kvantum på industri eller fôr
- kontroll med gjennomføringen av tiltak

§ 7 Søknad om tilskudd

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd søker Omsetningsrådets arbeidsutvalg om iverksetting av avsetningstiltak for matpoteter. Søknaden skal inneholde forslag på kvantum som skal reguleres, hvilke sorter det gjelder, forslag til nedskrivningssats, samt opplegg for gjennomføring og kostnad med kontrolltiltak.

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd forestår utbetaling av tilskudd til aktørene som har deltatt i ordningen etter mottak av oppgaver som er attestert av statsautorisert eller registrert revisor.

Statens landbruksforvaltning kan utbetale a-konto til GrøntProdusentenes Samarbeidsråd.

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd fremlegger samleoppgave til endelig godkjenning av Omsetningsrådets arbeidsutvalg senest to måneder etter at avsetningstiltaket er avsluttet.

§ 8 Opplysningsplikt

Statens landbruksforvaltning kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon, herunder regnskapsmateriale, forretningspapirer og liknende dokumenter, som er

nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte ordningene på en tilfredsstillende måte. Statens landbruksforvaltning kan kreve at opplysningene bekreftes av statsautorisert eller registrert revisor.

§ 9 **Kontroll**

Statens landbruksforvaltning fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll hos den som mottar tilskudd. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 10 **Tilbakebetaling**

Feil i utbetalingen eller brudd på bestemmelsene i denne forskriften eller vilkår fastsatt i medhold av den, kan medføre pålegg om tilbakebetaling av tilskudd eller trekk i senere tilskudd.

11. **Evalueringskontorene i landbruket**

INNHOLD

Evalueringskontorene i landbruket.....	19
1. INNLEDNING.....	20
1.1 Bakgrunn for evalueringen.....	20
1.2 Mandat.....	20
1.3 Organisering av arbeidet.....	21
2. KORT SAMMENDRAG AV KONKLUSJONENE I RAPPORTEN.....	21
2.1 Generisk markedsføring.....	21
2.2 Styringsmodell.....	22
2.3 Lokalisering.....	22
2.4 Finansiering.....	22
3. HØRINGSUTTALELSENE.....	22
3.1 Om rapporten.....	22
3.2 Generisk markedsføring.....	22
3.3 Styringsmodell.....	23
3.4 Lokalisering.....	23
3.5 Finansiering.....	24
4. VURDERING OG TILRÅDING.....	24
4.1 Innledning.....	24
4.2 Opplysningskontorenes funksjon og framtidige oppgaver.....	25
4.3 Styring.....	31
4.4 Lokalisering.....	34
4.5 Finansiering.....	35
4.6 Opplysningskontor for meieriprodukter.....	36
4.7 Oppsummering av SLFs anbefaling.....	37
4.8 Vedtak.....	52

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn for evalueringen

Omsetningsrådet har ved flere anledninger, senest ved behandlingen av budsjettet for 2002, stilt spørsmål ved effekten av de midler som bevilges til opplysningskontorene i landbruket. Etter endringen av styringsmodell for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i kjøtt- og fjørfesektoren i 1998 ble det også forutsatt en evaluering av styringsmodellene etter 4 år.

Arbeidsutvalget i Omsetningsrådet gav 27.02.02 Statens landbruksforvaltning i oppdrag å utforme et forslag til mandat for en evaluering av virksomheten til opplysningskontorene, herunder også styringsmodellene på området. Mandatet ble lagt fram og godkjent på møtet i AU og OR 21.06.02. I forkant inviterte SLF opplysningskontorene, markedsregulatorene og representanter fra de ikke samvirkebaserte organisasjonene til å gi innspill til mandatet for evalueringen.

1.2 Mandat

Evalueringen er gjennom mandatet gitt følgende formål:

”Evalueringen gjennomføres som et prosjekt med det mål å gi Omsetningsrådet grunnlag for å vurdere nytten/effekten av produsentfinansiert generisk markedsføring på omsetningen av landbruksvarer i Norge, jf. omsetningslovens formål, også vurdert opp mot alternativ bruk av midler innenfor Omsetningsrådets ansvarsområde. I dette ligger også en vurdering av om bevilgningen til opplysningsvirksomheten er rimelig dimensjonert.

Videre skal prosjektet gi Omsetningsrådet grunnlag for å vurdere organiseringen av opplysningskontorene, finansieringen av kontorene og slik kunne fatte beslutning om videreføring, ev. endringer, i dagens løsninger.”

Generisk markedsføring

Prosjektet skal omfatte en evaluering av generisk markedsføring som skal gi grunnlag for en vurdering av formålseffektivitet, dvs. om opplysningskontorene gjennom sine aktiviteter og ressursanvendelse bidrar til å fremme omsetningen av landbruksvarer i en slik grad at bevilgningene kan forsvares.

Styringsmodell

Med bakgrunn i de ulike styringsmodeller/-former ved de enkelte opplysningskontorer, skal fordeler og ulemper ved nåværende styringsmodeller beskrives samt at det skal fremmes forslag til ev. endringer ut fra konkurranse- og påvirkningsnøytralitet. Det skal også vurderes en sammenslåing av virksomheten ved to eller flere av opplysningskontorene.

Lokalisering

Med bakgrunn i nåværende lokalisering og ev. etablering av nye opplysningskontorer skal det vurderes om dagens lokalisering hos en bestemt aktør kan være et hinder for å opptre konkurransenøytralt i forhold til de andre aktørene i bransjen samt gi ev. anbefalinger med hensyn til alternativ lokalisering, herunder samlokalisering.

Finansiering av opplysningskontorenes virksomhet

Opplysningskontorene blir i dag finansiert fullt ut av midler fra omsetningsavgiften. Med utgangspunkt i dagens situasjon skal andre finansieringskilder vurderes.

1.3 Organisering av arbeidet

Evalueringen er gjennomført som et prosjekt bestående av en styringsgruppe og en referansegruppe sammensatt som følger:

Styringsgruppen

Viseadm. direktør Marit Jerven, SLF (leder)
Medlem av Omsetningsrådet, Avdelingsdirektør Steinar Hauge, AAD
Seksjonssjef Tor Erik Jørgensen, SLF

Det har vært til sammen 6 møter i styringsgruppen, hhv. 29.08, 05.09, 02.10, 22.11, 17.01 og 07.02.

Referansegruppen

Seksjonssjef Tor Erik Jørgensen, SLF (leder)
Markedssjef Arild Sæter, Norsk Kjøtt
Marketingsjef Jarle Jodnes, Tine BA
Administrerende direktør Svein Lyngnes, Prior Norge
Direktør Inger Solberg, KLF
Generalsekretær Oddmund Østebø, Norges Frukt- og Grønnsaksgrossisters
Forbund
Fagsjef Johnny Ødegård, Norske Fellekjøp

Det har vært 5 møter i referansegruppen, hhv. 12.08, 20.09, 14.10, 14.11 og 15.01.

Omsetningsrådet ga en ramme på 1 mill. kroner til prosjektet. Størrelsen på prosjektet tilsa at prosjektet enten måtte ut på anbud, eller at det kunne foretas avrop innenfor de rammeavtaler SLF og staten har inngått. SLF valgte å benytte avrop og mottok 3 tilbud. Referansegruppen deltok aktivt i prosessen og gav en anbefaling om at daVinci i samarbeid med ECON Senter for økonomisk analyse as ble tildelt oppdraget som evaluator. Valget falt på dette alternativet. Dette på grunnlag av de prospekter som ble lagt fram, deres fremstilling og forståelse for oppdraget, samt en prisvurdering.

Rapporten

Endelig rapport ble levert 14.02.03, og ble sendt på høring med frist 20.03.03 til de organisasjonene som er representert i Omsetningsrådet samt øvrige berørte parter, blant annet opplysningskontorene. Høringsuttalelsene følger vedlagt.

2. Kort sammendrag av konklusjonene i rapporten

2.1 Generisk markedsføring

Evaluatorer generelle vurdering er at opplysningskontorenes virksomhet preges av god faglig standard.

Evaluatorer konklusjoner er at generisk markedsføring med betalt reklame er et tiltak med svært usikker måloppnåelse. Evaluator sier imidlertid at forholdene ligger rimelig godt til rette for vellykket generisk markedsføring fra Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker (OFG) basert på kvalitet og pris pga. homogene produkt og lavere konsentrasjon. Videre konkluderer evaluator med at generisk markedsføring ikke er egnet til å øke bøndenes inntekter, og at det er vanskelig å påvise effekt på etterspørselen etter landbruksvarer. Dersom det likevel velges en fortsatt satsning på reklamekampanjer, bør OFG og Opplysningskontoret for egg og hvitt kjøtt (OEH) budsjettammer økes. Hvis ikke satsning, kan trolig Opplysningskontoret for kjøtt (OFK) budsjett reduseres.

Når det gjelder den øvrige opplysningsvirksomheten, foreligger det ikke studier eller empirisk grunnlag for å vurdere effekten, men evaluators samlede vurdering er at dette kan ha en positiv effekt på forbrukernes preferanser (holdninger) til norske landbruksvarer. Videre konkluderer evaluator med at opplysningskontorene har en unik troverdighet og derved et solid grunnlag til å drive informasjonsvirksomhet.

2.2 Styringsmodell

OFK og OEH bør etableres som selvstendige juridiske enheter, da nåværende status som enheter i hhv. Norsk Kjøtt og Prior Norge er hensiktsmessig i forhold til at kontorene skal tjene alle primærprodusentene. Aksjeselskap eller stiftelse kan være aktuelle selskapsformer. Dagens styringsstruktur bør forenkles ved at det blir færre ledd involvert i styringsmessige beslutninger, f.eks. budsjettprosessen. Videre bør opplysningskontorenes eiere få en tyngre posisjon i styringsprosessen.

2.3 Lokalisering

Overfor OFK og OFG er det ingen anbefalt endring i lokalisering. Derimot bør OEH flytte ut av Prior Norges lokaler. Det foreligger ingen gode alternativ, men samlokalisering med OFK kan vurderes. Brødfakta bør også finne en annen lokalisering. En opprettelse av et nytt opplysningskontor på melk bør ikke være lokalisert i Tines lokaler. Et alternativ kan være samlokalisering med OFK eller OFG.

2.4 Finansiering

Evaluator konkluderer med at finansieringsmodellen ikke bør endres, men ser klart fordelene ved den modellen OFG prøver å få til, sett i lys av den høye importandelen av frukt og grønnsaker. Dersom importandelen øker, bør delfinansiering fra flere ledd i verdikjeden vurderes.

3. HØRINGSUTTALELSENE

Følgende høringsinstanser har svart: Norsk Kjøtt, TINE BA/ Q-meieriene (TINE/QM), Norske Felleskjøp, Prior Norge, Kjøttbransjens Landsforbund (KLF), Fjørfebransjens Landsforening (FLF), Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund (NFGF), OEH, OFK, OFG, Brødfakta, Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) / Konkurransetilsynet, Næringsmiddelbedriftenes Landsforening (NBL)/ Handelsmøllene/ Baker- og konditorbransjen, Coop Norge, Fagsenteret for kjøtt (FFK), Barne- og familiedepartementet (BFD). Norges Bondelag varslet at de vil komme med sine synspunkter under behandlingen av saken.

3.1 Om rapporten

Flere av høringsinstansene mener at det er faglige svakheter ved rapporten. Kritikken knytter seg spesielt til bruk av teori, kildevalg, metodevalg og vurderinger som leder fram til anbefalingen vedrørende generisk markedsføring. To av høringsinstansene, TINE/QM og OFK, har vedlagt kommentarer fra forskere som har evaluert rapporten i forhold til generisk markedsføring for å underbygge sin argumentasjon.

3.2 Generisk markedsføring

De fleste høringsinstansene mener at opplysningskontorene må fortsette arbeidet med generisk markedsføring som i dag, også det som i rapporten er kalt reklamekampanjer. I noen av svarene er det argumentert for dette synet. Det er spesielt fire forhold det legges vekt på i denne argumentasjonen:

1. opplysningskontorenes troverdighet,

2. opplysningskontorenes arbeid er et viktig bidrag i markedsreguleringen, både med kortsiktige og langsiktige tiltak,
3. opplysningskontorene har vært nyskapende (eks. flintstek, strimlet svinekjøtt) og
4. det er unaturlig å trekke opp et skille mellom reklamekampanjer og det øvrige opplysningsarbeidet. Reklamekampanjer er viktig for å skape oppmerksomhet om de andre aktivitetene, og er en del av en helhet.

Brødfakta, Prior Norge, Coop og BFD anbefaler at opplysningskontorene fortsetter med opplysningsvirksomhet, men at reklamevirksomheten reduseres/avvikles.

AAD/Konkurransetilsynet sier at de fra en samfunnsøkonomisk vurdering er kritiske til at det trekkes omsetningsavgifter til å drive reklamekampanjer og andre salgsfremmende tiltak. Bakgrunnen er at de mener markedsaktørene er best i stand til å vurdere hvordan reklame og salgsfremmende tiltak bør innrettes, samt at systemet med inndragning av avgifter medfører et samfunnsøkonomisk effektivitetstap. Videre finner de at det fra et allokeringssynspunkt er uheldig at en offentlig ordning har til hensikt å vri etterspørselen mot en særskilt nærings produkter. Den kritiske holdningen begrunnes også i at det kan reises tvil om virksomheten er nøytral i forhold til de industrielle aktørene.

3.3 Styringsmodell

Når det gjelder styringsmodell, går hovedskillelinjene i høringssvarene mellom de som mener at opplysningskontorene må organiseres tett inn mot markedsregulator (dagens modell for kjøtt og egg), og de som mener at det er behov for en mer selvstendig/nøytral stilling for opplysningskontorene. Norsk Kjøtt, OFK og Prior Norge sier at dagens modell fungerer godt og at nær tilknytning til markedsregulator og bransjen er viktig med tanke på å få mest mulig effekt av opplysningsvirksomheten. FLF, KLF, TINE/QM, AAD/Konkurransetilsynet og BFD mener at en organisatorisk løsrivelse fra markedsregulator er nødvendig med tanke på å oppnå konkurransenøytralitet og påvirkingsnøytralitet.

Når det gjelder kjøttsektoren har Fagstyret besluttet at dagens styrings- og organisasjonsmodell for både OFK og Fagsenteret for kjøtt skal vurderes. Norsk Kjøtt, OFK og FFK anbefaler at Omsetningsrådet avventer den prosessen før det tas beslutninger rundt styringsmodell.

Brødfakta og Norske Felleskjøp, som uttaler seg om situasjonen i kornsektoren, sier at sammensetningen av styret for Brødfakta må reflektere hvem som er med på å finansiere virksomheten.

3.4 Lokalisering

Når det gjelder fjørfesektoren, sier Prior Norge og OEH at opplysningskontoret bør være samlokalisert med en stor markedsaktør, og at lokalisering i Prior Norges lokaler er hensiktsmessig og uproblematisk. De ønsker ikke samlokalisering med de andre opplysningskontorene. FLF mener det er nødvendig at OEH snarest flytter ut av Prior Norges lokaler, men anbefaler ikke samlokalisering med andre.

På kjøtt siden sier Norsk Kjøtt, FFK og OFK at de ønsker en samlokalisering med markedsregulator, men at den pågående prosessen med omdisponering av Lørenområdet og organisasjons-/styringsprosessen i regi av Fagstyret tilsier at Omsetningsrådet avventer hva som kommer ut av dette før det fattes beslutninger om lokalisering. De ønsker ikke samlokalisering med de andre opplysningskontorene. KLF mener at lokaliseringen utenfor Norsk Kjøtt dører har vært en viktig forutsetning for OFKs nøytrale profil, og at framtidig

lokalisering må sees i lys av den styringsmodell som velges. De frarår samlokalisering med de andre opplysningskontorene.

OFG og NFGF er fornøyd med dagens lokalisering av OFG og ønsker ikke samlokalisering med andre opplysningskontorer.

Når det gjelder korn sier både Brødfakta og Norske Felleskjøp at samlokalisering med andre opplysningskontorer kan være aktuelt.

TINE/QM sier at det er uaktuelt å lokalisere opplysningskontoret for melk i TINEs lokaler. Planen er at opplysningskontoret skal være samlokalisert med Norsk Matanalyse.

Motstanderne av samlokalisering av opplysningskontorene argumenterer med at samlokalisering vil fjerne konkurransen mellom opplysningskontorene. Det vises til at konkurransen om forbrukernes oppmerksomhet er en viktig drivkraft til bedre drift.

3.5 Finansiering

De fleste høringsinstansene støtter evaluatoren i at dagens finansieringsordning opprettholdes.

Brødfakta og Norske Felleskjøp sier i sine uttalelser at matmelbransjen og bakeribransjen bør bidra til finansieringen av Brødfakta.

OFG, NFGF og Brødfakta sier at finansieringen av henholdsvis OFG og Brødfakta bør styrkes.

4. VURDERING OG TILRÅDING

4.1 Innledning

Rapporten gir et godt grunnlag for SLFs arbeid med evaluering av opplysningskontorene. Etter SLFs vurdering er hovedinntrykket at rapporten belyser problemstillingene på en god måte. På noen områder kan det imidlertid synes som konklusjonene i stor grad bygger på opplysningskontorenes egne ønsker og vurderinger av seg selv. Det gjelder særlig drøftingen av lokalisering og finansiering. Rapporten inneholder enkelte faktiske feil, uten at en kan se at disse har hatt betydning for konklusjonene som er trukket i rapporten.

SLFs har ikke utelukkende lagt vekt på rapporten i arbeidet med innstillingen. Våre anbefalinger baserer seg i stor grad også på innspillene fra høringsrunden samt egne vurderinger omkring opplysningskontorenes virksomhet og framtidige utfordringer for norsk landbruksproduksjon.

I rapporten er det hovedsakelig OFK, OEH og OFG som er evaluert, og i mindre grad Brødfakta. SLF har ikke hatt kapasitet til å foreta en uttømmende drøfting av Brødfakta og de spesielle utfordringene en møter i korn-, mel- og bakerisektoren.

Evalueringen har tatt for seg de fire opplysningskontorene som allerede er i drift. Opplysningskontoret for meieriprodukter er ikke etablert, og er derfor ikke nevnt i særlig grad. I avsnitt 4.6 er det foretatt en oppsummering og foreløpig vurdering av dette forholdet.

4.2 Opplysningskontorenes funksjon og framtidige oppgaver

Generelt om opplysningskontorene og generisk markedsføring

Opplysningskontorenes oppgave er fortrinnsvis å stimulere innenlands etterspørsel etter de respektive landbruksprodukter gjennom opplysningsarbeid og markedsføringstiltak rettet mot forbruker. Målet er å øke forbruket av produktene som sådan gjennom å bidra til økt kunnskap om produktenes anvendelse og skape positive holdninger til produktene. Dette er langsiktige målsetninger. Arbeidet kan også ha et mer kortsiktig perspektiv, for eksempel å stimulere forbruket av en spesifikk vare for å finne avsetning for temporære eller sesongmessige overskudd. Både kort- og langsiktige kampanjer kan være med på å dempe reguleringsbehovet.

I rapporten er arbeidet som utføres av opplysningskontorene definert som *generisk markedsføring*. Generisk markedsføring er definert som *markedsføring som skal forstørre markedet for bransjen*, i motsetning til markedsføring av merkevarer som skal fordele markedet innenfor bransjen. Aktivitetene består i hovedsak av:

- reklamekampanjer og annonsering
- PR og informasjonsvirksomhet
- sisteleddsmarkedsføring
- undervisningsprogrammer/-tiltak
- koordinering av markedsaktiviteter
- markedsundersøkelser

I den videre drøftingen er det første strekpunktet kalt *reklamekampanjer*, mens de øvrige strekpunktene med en samlebetegnelse er kalt *opplysningsvirksomhet*.

I følge evaluatør ligger den viktigste begrunnelsen for generisk markedsføring i at mange små aktører i en bransje har begrensede midler til å markedsføre sine produkter hver for seg, og at markedsføring har liten effekt dersom den drives i liten skala. Derfor regnes generisk markedsføring som en særlig fordel for de små aktørene i markedet. Det er imidlertid slik at markedsføringen av merkevarer og generiske markedsføringen forsterker hverandre. Den mest kjente merkevaren har dermed relativt størst nytte av generisk markedsføring. På den annen side virker de store aktørenes markedsføring av sine merkevarer positivt på den totale etterspørselen for hele produktgruppen.

Både kjøtt- og eggbransjen preges av en større (markedsregulator) og flere mindre aktører. I grøntsektoren er det tre mer jevnstore aktører som er dominerende i markedet. Evaluatør konkluderer med at det i kjøttsektoren i utgangspunktet bare ligger middels godt til rette for generisk markedsføring. Det har sammenheng med kjøttens dominerende markedsandel, men også at bransjen dekker mange ulike dyreslag, stykningsdeler og bearbeidingsgrader. Selv om det enkelte produkt kan være relativt homogent, er det for mange produkter til at forutsetningen om homogenitet er oppfylt.

Når det gjelder fjørfe konkluderer evaluatør med at vilkårene for generisk markedsføring er dårlige pga. sterke merkevarer og en dominerende aktør. Derimot på frukt- og grøntområdet ligger det, i følge evaluatør, rimelig godt til rette for generisk markedsføring i og med at det er flere mer jevnstore aktører og at produktene i hovedsak er homogene.

En styrke ved opplysningskontorene er at informasjon som kommer fra disse normalt vil oppfattes som mer troverdig enn om den kom fra markedsaktørene. Nøytraliteten i forhold til markedsaktører og deres merkevarer gir dessuten opplysningskontorene lettere innpass på skoler, i presse og media osv.

Evalueringen av opplysningskontorene har avdekket at de i hovedsak er godt drevet og at det gjøres et profesjonelt opplysnings- og kommunikasjonsarbeid innenfor de målsetninger og rammer som er satt. Det sentrale spørsmålet er likevel om primærprodusenten, dvs. bonden, får tilstrekkelig utbytte av sin investering i opplysningskontorene. På dette punktet er evaluator vagere i sine konklusjoner.

En har forsøkt å finne svar på svar på

- a) om generisk markedsføring som sådan har en effekt på forbruket av matvarer, og
- b) om en eventuell effekt kommer produsenten til gode.

Spørsmålene er forsøkt besvart både ut fra teori, ved å studere sammenhengen mellom innsats i generisk markedsføring og salg over tid og ved å se på andre studier, både norske og internasjonale. Svaret på begge spørsmålene er at det er høyst usikker måloppnåelse. Det er, i følge evaluator, vanskelig å dokumentere at generisk markedsføring har positiv effekt på forbruket av en matvare. Dette vises det også til i rapporten fra Øystein Myrland som er innsendt av OFK. Det er heller ikke påvist at generisk markedsføring ikke har positiv effekt. Slik er det også når det gjelder spørsmålet om en eventuell effekt kommer bonden til gode. I teorien skulle det kunne skje, men pga. ulike forhold ved markedet for landbruksvarer, så som målpris, importkonkurranse og markedsrett i verdikjeden, er det usikkert om bonden i realiteten har gevinst av at det trekkes omsetningsavgift til dette formålet.

Et moment som gjør at det er vanskelig å trekke entydige konklusjoner om effekten av generisk markedsføring for landbruket sett under ett, er at produktene delvis konkurrerer med hverandre. Dersom generisk markedsføring gir økt salg av en type matvare, er det grunn til å anta at det slår negativt ut på salget av en annen type matvare. Det er lite sannsynlig at totalforbruket av mat vil øke. Med mindre resultatet er at fisk eller kun importert varer fortrenses, har generisk markedsføring for ett norsk landbruksprodukt negativ effekt for et annet. Dette er et tankekors, og det er grunn til å spørre seg om norske primærprodusenter totalt sett er tjent med at omsetningsavgiftsmidlene brukes til å fortrenge hverandres produkter innenfor en begrenset total etterspørsel for matvarer.

I følge de undersøkelser evaluator har gjort, drives generisk markedsføring i svært begrenset grad i andre land i Norden. Det er bare innenfor melk i Sverige en finner en tilsvarende organisasjon og med en virksomhet som ligger nær opp til de norske opplysningskontorene. Selv om evaluator konstaterer at generisk markedsføring for landbruksvarer er noe mer utbredt i enkelte land utenfor Norden, er det grunn til å merke seg at det satses så vidt lite i våre naboland.

Reklamekampanjer kontra øvrig opplysningsvirksomhet

I rapporten er det trukket et skille mellom reklamekampanjer og det øvrige opplysningsarbeidet. Det er spesielt reklamekampanjer en har konsentrert seg om i de studiene det er vist til, og hvor det er vanskelig å påvise effekt. Det er ikke fremkommet dokumentasjon i denne rapporten på at reklamevirksomheten faktisk resulterer i økt salg og økt inntekt for primærprodusenten.

Den primære anbefalingen som gis i rapporten er at reklamekampanjer som tiltak for langsiktig holdningspåvirkning bør reduseres eller bortfalle helt, men fortsatt kan være aktuelle å benytte som salgsutløsende tiltak, og da som et supplement til andre markedsregulerende tiltak.

De fleste høringsinstansene er uenig i evaluators konklusjon vedrørende reklamekampanjer. Det fremholdes at det er unaturlig å trekke et slikt skille mellom reklame og øvrig virksomhet. Reklame er et viktig element i en helhetlig kommunikasjonsstrategi, hvor ulike former for påvirkning mot forbruker er med på å forsterke budskapet og øke synligheten. De påpeker også at reklamekampanjene er godt likt hos forbruker, at de gir økt aktivitet på internettsider osv.

Når det gjelder effekten av det mer langsiktige opplysningsarbeidet (utenom reklame), er evaluator mer positiv. Selv om det heller ikke på dette området er påvist positiv effekt for primærprodusenten, mener evaluator å kunne fastslå at opplysningskontorene gjør godt arbeid og har stor troverdighet som nøytral aktør.

I følge rapporten har OFK stort nok budsjett til å få god effekt ut av reklamepengene. Evaluator ser derfor ikke behov for å øke dette. Når det gjelder OEH og OFG er anbefalingen at budsjettene må økes, alternativt at en konsentrerer seg om færre kampanjer dersom en ønsker at reklamekampanjer fortsatt skal nyttes som et tiltak. Dette har sammenheng med at markedsføring har liten effekt dersom den drives i liten skala. Finner en derimot at opplysningskontorene bør slutte med reklamekampanjer, er det i følge evaluator, rom for å redusere budsjettet for OFK. Når det gjelder OEH og OFG er anbefalingen at budsjettene opprettholdes, og at de ressurser som i dag benyttes til reklame kanaliseres til å styrke annen opplysningsvirksomhet.

Kostnader ved driften av opplysningskontorene

De totale kostnadene ved opplysningskontorene var i 2002 ca. 105 mill. kr. Av dette var ca. 87 mill. kr finansiert ved omsetningsavgift. Tabellen nedenfor viser kostnadene ved de ulike opplysningskontorene i 2002, og hvor stor del av finansieringen som er midler trukket over omsetningsavgift. Videre er det tatt med tall for total førstehånds markedsverdi av produktene innenfor de ulike sektorene, samt opplysningskontorenes kostnader i prosent av den totale markedsverdien.

Tabell 1: Opplysningskontorenes kostnader

Sektor (opplysningskontor)	Totale kostnader 2002 mill. kr	Andel finansiert ved omsetningsavgift, %	Markedsverdi på primærleddet ¹⁾ mill. kr	Kostnader til opplysn.ktr. i % av markedsverdi
Kjøtt (OFK)	53,8	100	5739,0	0,9
Fjørfe (OEH)	20,5	100	1199,8	1,7
Hagebruk (OFG)	26,6	30	1732,9	1,5
Korn (Brødfakta)	4,1	100	2311,0	0,2
Totalt	105,0	-	-	

¹⁾ Tallene er hentet fra jordbrukets totalregnskap (NILF) og viser den totale førstehåndsverdien av produktene innenfor de produksjoner de respektive opplysningskontorene skal betjene.

OFK, OEH og Brødfakta finansieres i sin helhet av omsetningsavgiftsmidler. OFG er finansiert ved kollektivt dekket omsetningsavgift over jordbruksavtalen (30 %), tilskudd over statsbudsjettet til kvalitets- og salgsfremmende tiltak, frukt og grønt i skolen og økologisk informasjonskampanje (66 %) og andre inntekter (4 %).

Tabellen viser at selv om det brukes mest midler til generisk markedsføring på kjøtt siden, går det relativt sett mer av primærprodusentens inntekter til denne virksomheten på fjørfeområdet. Når det gjelder hagebruk er opplysningskontorets budsjett i forhold til markedsverdien av produktene på nivå med det vi finner på fjørfeområdet, men hvis en ser bare på den delen som dekkes av den kollektivt dekkede omsetningsavgiften, er andelen langt lavere (ca. 0,5 %).

Kostnadene ved reklamekampanjer og deres andel av totalbudsjettet varierer mellom opplysningskontorene. OFK bruker mest på reklame, 42 % av budsjettet (21,2 mill. kr) i 2001. Tilsvarende tall for OEH er 26 % (5,4 mill. kr) og for OFG 31 % (6,9 mill. kr).

For å få et bedre inntrykk av omfanget av den virksomheten opplysningskontorene driver, kan det være interessant å sammenligne denne med reklameaktiviteten til markedsaktørene. Tall fra AC Nielsen Reklamestatistikk as viser at spesielt OFK har vært en betydelig aktør i annonsemarkedet. OFKs andel av det totale markedstrykket på reklamekampanjer har på det høyeste vært oppe i 50 % (2000). I gjennomsnitt for årene 1997-2001 har denne andelen ligget på omlag 40 % for OFK sitt vedkommende. Tilsvarende gjennomsnittstall for de andre bransjene er for fjørfe 24 % og for hagebruk 17 %. SLF finner grunn til å stille spørsmål ved om det er riktig at primærprodusentene skal betale opp mot halvparten av annonsekostnadene, slik tilfellet har vært i kjøttbransjen.

SLFs vurdering og anbefaling

I dag brukes det betydelige midler i regi av opplysningskontorene. I den evalueringen som er gjennomført har en ikke påvist direkte effekt av denne virksomheten, verken på salget av varer eller på primærprodusentenes inntekter. På den annen side er det heller ikke påvist at virksomheten ikke gir positiv effekt. Effekten av den øvrige opplysningsvirksomheten er ikke undersøkt. Evaluator mener imidlertid at opplysningskontorene i hovedsak gjør en god jobb og at de har en unik troverdighet, noe som også støttes av de fleste høringsinstansene. SLF vil også peke på at virksomheten ved opplysningskontorene kan ha bidratt til øke/opprettholde salget eller dempe nedadgående trender selv om det i denne evalueringen har vært vanskelig å påvise en slik effekt.

Importandelen innenfor de ulike sektorene varierer. Mens importen for kjøtt og egg har vært av begrenset omfang, er andelen betydelig når det gjelder matkorn (30-50 % avhengig av årsvariasjoner når det gjelder avlinger og kvalitet på norskprodusert korn), grønnsaker (over 40 %) og frukt og bær (nærmere 90 %). På områder der importandelen er stor, er det opplagt at effekten av generisk markedsføring for produsentene som finansierer virksomheten er enda mer usikker. Ser vi litt framover i tid, er det imidlertid mye som tyder på at rammebetingelsene for norsk landbruk vil endres. Importvernet kan gradvis bli svekket også for kjøtt og egg. I denne situasjonen synes det klart at en fortsatt finansiering av opplysningskontorene over omsetningsavgift betinger at det legges større vekt på å fremheve norske landbruksprodukter, ikke bare landbruksprodukter som sådan.

Presset på importvernet, og dermed utsikter til økt import av landbruksprodukter, er også et argument for å opprettholde opplysningskontorene. Usikkerhet knyttet til en situasjon med et svekket importvern medfører at det kan være strategisk riktig, sett fra norske primærprodusenters side, å ha en beredskap innenfor merkevareneøytral påvirkning og opplysning overfor forbruker. Fokus for påvirkningen kan tenkes å bli et annet enn det som er aktuelt i dag, men poenget er at en ved å ha en operativ kanal raskt kan sette i gang nødvendige tiltak. Opplysningskontorene har opparbeidet et omdømme og en kompetanse som det vil ta tid og ressurser å gjenskape dersom en av mer kortsiktige hensyn hadde valgt å legge ned virksomheten.

Det kan også tenkes at mulighetene for å opprettholde tradisjonelle markedsreguleringsfunksjoner på sikt svekkes som følge av endringer i internasjonale rammebetingelser. I lys av en slik mulig utvikling kan det også være grunn til å beholde generisk markedsføring som instrument i markedsreguleringen.

Selv om det hefter betydelig usikkerhet til måloppnåelsen ved virksomheten, hvilket tilsier at det bør utvises varsomhet ved bruk av midler over omsetningsavgift, anbefaler SLF ut fra en samlet vurdering at opplysningskontorene videreføres. I denne vurderingen har en lagt vekt på at konklusjonene mht. effekt ikke er entydige, evaluators forsikring om at det gjøres en markedsfaglig profesjonell jobb samt høringsinstansenes tilslutning til å opprettholde opplysningskontorene. I tillegg finner SLF at usikkerheten rundt framtidige internasjonale rammebetingelser for norsk landbruksproduksjon tilsier at opplysningskontorene kan få en viktig rolle framover.

Når det gjelder størrelsen på budsjettene og prioriteringen av midlene er det avgjørende at primærprodusentenes interesser i første rekke skal ivaretas. I det norske systemet skal dette hensynet være ivaretatt ved at markedsregulatorne, som er samvirkebedrifter eid av produsentene, har et særskilt ansvar for disponeringen av omsetningsavgiftsmidlene. Det er markedsregulator som forutsetningsvis skal ha sterkest incentiver til å disponere midlene på en måte som er mest mulig kostnadseffektiv og lønnsom for primærprodusenten. SLF/Omsetningsrådet har ikke forutsetninger for å vurdere spørsmålet om kostnadseffektivitet like godt, men har et ansvar for å påse at midlene brukes i tråd med loven, og at ordningene i størst mulig grad er konkurransenøytrale. Denne rollefordelingen mellom SLF/Omsetningsrådet og markedsregulator er et bærende element i vårt markedsreguleringssystem. SLF legger til grunn at prinsippene i denne rollefordelingen bør videreføres, men med åpning for mindre justeringer, og at markedsregulator derfor fortsatt bør ha en sentral rolle i forhold til bruk og disponering av midlene. Det er nødvendig både for å sikre riktig nivå på aktiviteten og effektiv bruk av midlene. Videre er det en forutsetning for å kunne bruke opplysningskontorene som et effektivt instrument i markedsreguleringen, da de utgjør en del av et helhetlig reguleringssystem.

Det kan stilles spørsmål ved om det mangler tilstrekkelige incentiver til å holde kostnadene ved opplysningskontorene nede. Opplysningskontorenes betydelige andel av totale markedsføringskostnader i bransjene, er én indikator på det. Erfaringsmessig har Omsetningsrådet bare gjort mindre endringer i forbindelse med godkjenning av budsjett for opplysningskontorene. "Forskrift om anvendelse av midler fra omsetningsavgift til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet" gir bare generelle føringer, det samme gjelder vedtektene/avtalene for opplysningskontorene. Omsetningsrådet har således ikke hatt klare formålsformuleringer å vise til dersom en eventuelt skulle ha ønsket å justere budsjettene. Det bør derfor vurderes om det er behov for presiseringer i forskriften og i vedtektene/avtalene.

I evalueringen har en særlig konsentrert seg om å påvise effekt av reklamevirksomhet. Konklusjonene rundt usikker måloppnåelse gjelder derfor i første rekke reklamevirksomheten. Evaluators primære anbefaling er at denne virksomheten bør reduseres eller falle helt bort. De fleste av høringsinstansene mener imidlertid at opplysningskontorene bør fortsette å bruke reklame.

Reklame er imidlertid en svært dyr form for kommunikasjon. I den grad det er ønskelig å begrense bruken av omsetningsavgiftsmidler, vil være mye å hente på å overlate reklamekampanjer til markedsaktørene. Siden det i stor grad dreier seg om oppdrag som kjøpes fra reklamebyråer, vil en reduksjon av denne delen av virksomheten ikke nødvendigvis ha vesentlig betydning for bemanningsbehovet ved opplysningskontorene.

SLF ser imidlertid at spørsmålet om hvorvidt opplysningskontorene skal benytte reklamekampanjer langt på vei er et markedsføringsfaglig spørsmål, og at det derfor kan være ulogisk å avskjære opplysningskontorene fra å bruke en påvirkningskanal.

Et alternativ til å gå helt bort fra reklamekampanjer, er å åpne for at det benyttes i spesielle situasjoner. Det kan for eksempel være som et supplement til andre markedsregulerende tiltak i overskuddssituasjoner, eller ved akutte behov for informasjon til forbruker ved utbrudd av dyresykdommer etc. Utfordringen ved en slik løsning ligger bl.a. i å utarbeide effektive rutiner for bevilgning av midler når situasjoner oppstår. Slike ad hoc bevilgninger vil svekke opplysningskontorenes forutsigbarhet med hensyn til hvor store midler de har til rådighet, og dermed også muligheten for planlegging på lang sikt. Fordelen er at en vil redusere kostnadene og sikre en mer målrettet bruk av midlene.

Det er sterke argumenter både for og imot at opplysningskontorene skal drive reklamevirksomhet. Evalueringen har avdekket at effekten av reklamevirksomheten isolert sett er høyst usikker. Trolig ville en kommet til samme resultat dersom det var hele opplysningsvirksomheten som var vurdert. Det viser så godt som alle studier som er foretatt. Generelt er det vanskelig å måle effekt av denne type virksomhet, og en må derfor vurdere hvor stor vekt en kan legge på disse konklusjonene. På den annen side er det snakk om betydelige midler som går med til dette arbeidet, og det uten at det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon på at det gir ønsket effekt. SLF finner det vanskelig å gi en anbefaling på dette punktet ut fra en faglig vurdering av de momenter som har framkommet. En konklusjon vil måtte bygge på en vesentlig grad av skjønn.

Tatt i betraktning at måloppnåelsen ved generisk markedsføring er usikker, finner SLF det ikke riktig å foreslå endringer som innebærer at bruken av omsetningsavgiftsmidler øker. SLF har derfor vurdert følgende to alternative løsninger:

Alternativ a) Opplysningskontorene skal framover legge hovedvekt på opplysningsvirksomhet. Bruk av reklamekampanjer finansiert av omsetningsavgift reduseres til å gjelde bare i forbindelse med spesielle utfordringer eller situasjoner som oppstår, og som fører til ekstraordinære avsetningsproblemer. Opplysningskontorenes årlige budsjetter kan reduseres som følge av dette. Eksempler på slike situasjoner kan være ved utbrudd av dyresykdommer, negativ fokusering på produkter av ulike grunner eller andre overskuddssituasjoner i markedet. Når slike behov oppstår, kan det sendes søknad til Omsetningsrådet om midler til ekstraordinære tiltak.

Det som taler for å redusere bruken av reklamekampanjer er i første rekke at en sparer midler på bakgrunn av usikker effekt. Omsetningsavgiften kan dermed reduseres, særlig på kjøtt hvor reklamevirksomheten er størst. Ansvaret for reklame overlates dermed i hovedsak til markedsaktørene. Det kan føre til en mer formålseffektiv bruk av midlene, i og med at midlene brukes på samme ledd i omsetningskjeden som de tjenes inn.

Det som taler mot denne løsningen er bl.a. i at opplysningskontorene fratras muligheten til å bruke de påvirkningskanaler de til en hver tid finner mest effektive. Kutt i reklamevirksomheten kan dessuten redusere effekten av opplysningsvirksomheten, ved at det blir vanskeligere å skape oppmerksomhet rundt denne. At reklamevirksomhet i regi av opplysningskontorene opphører, kan dessuten være en ulempe for mindre markedsaktører som ikke har ressurser til å drive reklame for sine merkevarer.

Alternativ b) Opplysningskontorene virksomhet fortsetter med utgangspunkt i dagens aktiviteter. Omsetningsrådet legger til grunn at reklamekampanjer brukes med forsiktighet. Midler til reklameaktiviteter må fortrinnsvis finnes innenfor dagens budsjettnivå.

Det som taler for å videreføre dagens praksis er at de markedsføringsfaglige vurderingene omkring hva som gir best effekt totalt sett, overlates til ekspertisen ved opplysningskontorene. Muligheten for opplysningskontorene til å være synlige og å skape oppmerksomhet om sine kampanjer opprettholdes. Det er også grunn til å anta at de små aktørene har mest nytte av at reklame finansieres ved omsetningsavgift.

Det som taler i mot denne løsningen, er at den innebærer at det fortsatt vil gå mye omsetningsavgiftsmidler til tiltak med uklar måloppnåelse. På sikt kan dette tenkes å skade legitimiteten til markedsreguleringssystemet.

SLF anbefaler at alternativ b) velges, dvs. at opplysningskontorene kan fortsette arbeidet med utgangspunkt i alle dagens tiltak. En finner det mest hensiktsmessig å overlate markedsføringsfaglige vurderinger og beslutninger til fagekspertisen ved opplysningskontorene.

4.3 Styring

Historikk

Omsetningsrådet og arbeidsutvalget behandlet hhv. 09.06.1998 og 24.04.1998 avtaler for organisering av arbeidet med faglige tiltak og opplysningsarbeid i kjøtt- og fjørfesektoren. Saken hadde tidligere vært til behandling i jordbruksoppgjøret både i 1996 og 1997. Det var i første rekke diskusjon omkring sammensetning av styret. To modeller ble diskutert, hvorav den siste ble anbefalt:

- a) Samvirket og de uavhengige har to medlemmer hver og med leder fra samvirket
- b) samvirket har tre medlemmer og de uavhengige har to. Ledervervet veksler.

Det ble besluttet å tildele samvirket ledervervet de første 2 årene. Videre skulle modellen tas opp til evaluering etter 4 år.

Som følge av dette arbeidet ble det på kjøtt siden etablert et styre for fagsenteret hvor også opplysningskontoret for kjøtt var underlagt. På fjørfesiden ble arbeidet med faglige tiltak administrativt skilt fra den sentrale organisasjonen gjennom oppretting av Fagsenteret for Fjørfe og med et eget fagstyre. Opplysningsarbeidet fortsatte som tidligere, likestilt med fagsenteret, men med en mer formalisering av Idé- og resursutvalget (IRU). LD uttrykte at det ved evalueringen om fire år skulle vektlegges å samordne modellene på kjøtt- og fjørfesektoren i enda større grad enn det som ble gjort i denne omgang.

Evaluators og høringsinstansenes anbefalinger

Som det fremgår av rapporten har dagens fire opplysningskontor ulike styringsformer. OFK og OEH er direkte underlagt markedsregulator som en egen avdeling, OFG er en stiftelse, mens Brødfakta er et selskap med begrenset ansvar. I tillegg har det planlagte opplysningskontoret på melk vurdert aksjeselskap som den aktuelle styringsformen. Evaluator har sett på fordeler og ulikheter med modellene og kommet med forslag til endringer. De har imidlertid ikke kommet med noen anbefaling av hva som er den mest hensiktsmessige styringsformen utover det at alle opplysningskontorene bør være selvstendige juridiske enheter.

Et viktig aspekt som ligger til grunn for anbefalingen, og som også gjelder for lokalisering og finansiering, er opplysningskontorenes nøytralitet, konkurranse- og

påvirkningsnøytralitet. Spesielt er det fokusert på de uavhengige aktørenes mulighet for delaktighet i de beslutninger som fattes. Etter evaluators vurdering er det viktig at opplysningskontorene oppfattes som et nøytralt organ både i forhold til konkurranse- og påvirkningsnøytralitet, og at en slik oppfatning deles av alle aktørene i bransjen. Generelt vil konkurransenøytraliteten stå i fare dersom en dominerende aktør (en enkelt merkevareprodusent) har en sterk tilknytning til og kontroll over opplysningskontorets virksomhet. Som et resultat av dette kan den troverdighet som et opplysningskontor bør ha, lide et stort tap. Når det gjelder påvirkningsnøytraliteten er denne knyttet opp til hvorvidt ulike gruppers innflytelse står i et rimelig forhold til deres bidrag til opplysningskontorenes inntekter. I tilfeller der noen mener påvirkningsnøytraliteten ikke er til stede, mener evaluator at det er klare indisier på at styringsformen bør opp til vurdering for ikke å skade opplysningskontorets troverdighet og omdømme.

Dagens opplysningskontor har som nevnt ulike styringsformer. Tabellen på neste side gir en oversikt over hvordan opplysningskontorene er organisert og styrt. Videre er det tatt med aktørenes tilfredshet med dagens styringsform.

Tabell 2: Organisering og styresammensetning

Kontor	Organisering	Styresammensetning	Tilfredshet		
			Kontoret	Markedsregulator	Uavhengige aktører
OFK	Avdeling i Norsk Kjøtt	Fagstyre med 5 representanter; 3 fra Norsk Kjøtt og 2 fra de uavhengige. Ledervetveter alternerer (2 år på hver). Rapportert til styret i Norsk Kjøtt.	Tilfreds	Tilfreds	Fungerer tilfredsstillende
OEH	Avdeling i Prior Norge	Ide- og ressursutvalg med 5 representanter; 3 fra Prior Norge og 2 fra de uavhengige. Fast med leder fra Prior Norge. Rapportert til styret i Prior Norge.	Tilfreds	Tilfreds	Ikke tilfreds
OFG	Stiftelse	Styre bestående av eierne*. Styret rapportert direkte til Omsetningsrådet	Tilfreds	-	Tilfreds
Brødfakta**	Begrenset ansvar (BA), NBL har arbeidsgiveransvaret for lederen	Styre med 5 representanter; 2 fra Norske felleskjøp, 1 fra Felleskjøpet øst vest, 1 Handelsmøllenes forening og 1 fra Baker- og Konditoribransjens Landsforening.	-	-	-

*Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Gartnerforbund, Grøntprodusentenes samarbeidsråd, OIKOS, Norges Frukt og Grønnsaksgrossisters Forbund, BAMA-gruppen, Coop Norge, Norgesfrukt AS og Sosial- og Helsedirektoratet

** Verken i rapporten eller i høringsuttalelsene er det gitt klart uttrykk for hvordan de forskjellige partene er tilfredse med dagens organisering og styring av Brødfakta. Det er bemerket at dem som bidrar med finansiering av virksomheten også bør sitte i styret. Norkorn, som representant for de uavhengige, har også bedt om å bli representert i styret.

Ut fra resultatene i rapporten og høringsuttalelsene er aktørene stort sett tilfredse med dagens løsning, bortsett fra for OEH, hvor de uavhengige aktørene verken er tilfredse med

styringsmodellen eller organiseringen. Til tross for at det ikke er misnøye i forhold til OFKs styring, mener evaluatør at OFK heller ikke har en optimal organisering i og med at det er en enhet underlagt Norsk Kjøtt. Evaluatør anbefaler at det gjøres noe med den juridiske status for OFK og OEH på grunn av konkurransenøytraliteten.

Når det gjelder styring er det fra evaluatør også pekt på at opplysningskontorenes målstyring er svak, og at det her er et betydelig forbedringspotensial. Det foreslås at det legges større vekt på målformulering og evaluering og at det bør stilles resultatkrav. Rapporten anbefaler at det etableres et fåtall overordnede mål for hvert opplysningskontors aktivitet, og at man deretter oppretter kritiske suksesskriterier med tilhørende måleparametre for hvert hovedvirkemiddel. På den måten kan opplysningskontorene hjelpes til å bli mer bevisst sin rolle og sine utfordringer, samtidig som Omsetningsrådet gis større mulighet til å gripe inn i forhold til bruken av midlene.

SLFs vurdering og anbefaling

Dagens styringsform ble vedtatt av Omsetningsrådet i 1998, og det ble anbefalt en evaluering etter 4 år. Ut fra de resultater som rapporten og høringsuttalelsene gir, og hva SLF selv har fått av signaler, synes styringsformen til OFK og OFG å fungere bra. Når det gjelder OEH er det ulike oppfatninger. De uavhengige aktørene er ikke fornøyde med dagens styringsform. SLF har merket seg at evaluatør har vurdert den juridiske status til OFK og OEH som uheldig. Så lenge det er stor grad av enighet og tillit mellom aktørene, behøver ikke den formelle juridiske status bli et problem. Er det spire til konflikt, kan det bli et problem hvis den ene part har det formelle eierskapet.

Evaluatør anbefaler at alle opplysningskontorene bør være egne juridiske enheter, og at OEH og OFK som i dag er underlagt henholdsvis Prior Norge og Norsk Kjøtt, skilles ut som egne juridiske enheter. SLF ser at det kan være fordeler knyttet til en slik selvstendig organisering, og at det er behov for endring av styringsformen når det gjelder OEH. Ut fra den misnøye med dagens organisering som kommer fram i høringsuttalelsen fra de uavhengige aktørene på fjørfesiden, er det mye som taler for å skille ut OEH som en egen juridisk enhet for å skape ro rundt og tillit til OEH i næringen.

SLF finner ikke at evaluatør i tilstrekkelig grad har svart på hvorfor OFK bør løsrives fra Norsk Kjøtt. Både høringsuttalelsene og rapporten konkluderer med at det er stor enighet i næringen om hvordan OFK ivaretar sin rolle. De uavhengige aktørene sier riktignok i sin høringsuttalelse at dagens modell fungerer greit nok, men at den automatisk vil gi tettere bånd til Norsk Kjøtt. De uavhengige aktørene anbefaler derfor at en vurdering av alternative styringsformer igangsettes. SLF legger til grunn at markedsregulatorene har en spesiell rolle i forhold til opplysningskontorene fordi de gjennom sin eierform forutsetningsvis representerer primærprodusentene best, og fordi de forvalter de øvrige markedsreguleringsordningene. Tettere bånd til markedsregulator er derfor i tråd med reguleringsystemet som sådan. En løsrivelse fra Norsk Kjøtt vil dessuten medføre kostnader av både økonomisk og annen art. Det er ikke sannsynliggjort at de forbedringer en ville oppnå ved at OFK ble selvstendig juridisk enhet, kan forsvare kostnadene. Fagstyret, hvor de uavhengige aktørene er representert, har dessuten vedtatt at dagens styrings- og organisasjonsmodell skal vurderes. Etter SLFs vurdering er det gjennom evalueringen ikke sannsynliggjort at det er nødvendig å kreve at OFK etableres som selvstendig juridisk enhet.

Hvilken organisering og styringsform OEH bør ha, er et forhold som bør vurderes nærmere. Videre bør en se nærmere på om det er grunnlag for å anbefale at Omsetningsrådet pålegger alle opplysningskontorene å gå over til samme

organisasjonsform. Organisering og styringsform for et framtidig opplysningskontor for melk bør også inngå i denne vurderingen. Ved valg av organisering og styringsform er det en viktig forutsetning at markedsregulators mulighet for å utøve et overordnet ansvar blir ivaretatt. Videre må det legges stor vekt på at de strukturer som velges legger til rette for ansvarlighet i bruk og prioritering av midlene som stilles til disposisjon. Det er naturlig at det er SLF som står ansvarlig for å gjennomføre denne vurderingen, men det foreslås at det åpnes for at det kan innhentes ekstern kompetanse. I forbindelse med vurderingen er det viktig at alle aktørene i bransjen, og spesielt opplysningskontorene, bidrar med informasjon og løsningsforslag for å få til en best mulig modell. En anbefaling til styringsmodell for OEH, og eventuelt de andre opplysningskontorene, bør forelegges Omsetningsrådet i løpet av høsten 2003.

SLF deler evaluators oppfatning om at målstyringen overfor opplysningskontorene bør bedres. Hensikten med en god målstyring og resultatoppfølging er at man får et bilde av hvilke typer tiltak som har best effekt. God målstyring og resultatoppfølging gir dermed bedre beslutningsgrunnlag for prioritering av virkemidler. SLF mener at vurderingen omkring styringsmodell også må omfatte målstyring. Det bør stilles krav om at langsiktige, strategiske planer, så vel som årsplaner, skal legges fram for Omsetningsrådet. Videre bør det legges opp til at planer og målsetninger følges opp med evaluering og resultatkrav. Dette er en prosess som opplysningskontorene selv bør stå ansvarlig for. Allerede i forbindelse med budsjettprosessen for 2004 bør alle opplysningskontorene ha utformet forslag til konkrete mål og strategier for virksomheten, og kommet med forslag til hvordan disse målene skal evalueres og følges opp.

Allerede i dag foregår et visst samarbeid mellom opplysningskontorene. SLF mener at det bør stilles krav om at dette samarbeidet bør styrkes og dokumenteres. Dette i første rekke for å spare kostnader ved opplysningskontorene. Videre er det både i rapporten og i høringsuttalelsene pekt på at det er en fordel å ha konkurranse opplysningskontorene imellom. Etter SLFs vurdering er det positivt med konkurranse mellom kontorene så lenge det konkurreres om å lage et best mulig sluttprodukt. Når det gjelder kjøp av tjenester og materiell, kjøp av markedsinformasjon, avtaler med annonsører og andre forhold av mer teknisk karakter, mener SLF at kontorene bør samarbeide snarere enn å konkurrere.

De ovennevnte punkter medfører en del arbeid. Det bør være et siktemål å få saken behandlet av Omsetningsrådet i løpet av inneværende år. Det er i hele prosessen viktig at aktørene i bransjen deltar aktivt og sammen med SLF.

4.4 Lokalisering

Lokalisering henger tett sammen med opplysningskontorenes nøytralitet. Både evaluator og de uavhengige aktørene innen fjørfebransjen (FLF) mener at lokaliseringen til OEH er uheldig vurdert ut fra kontorets nøytralitet. Det argumenteres for at Prior Norge har for stor innflytelse. Når det gjelder de øvrige opplysningskontorene, stilles det ikke i samme grad spørsmål ved lokalisering og nøytralitet.

Høringsuttalelsene fra Prior Norge og OEH gir uttrykk for at dagens lokalisering ikke har noen betydning for nøytraliteten. De fremhever fordelene med å være nært tilknyttet markedsregulator og opplysningskontorenes praktiske utforming. De uavhengige aktørene er derimot sterkt kritiske til dagens lokalisering. De mener at en endring bør finne sted så snart som mulig.

Verken evaluator eller de uavhengige aktørene kommer med noen klar anbefaling til hvor OEH bør lokaliseres. Samlokalisering med OFK er skissert som et mulig alternativ uten at

dette er vurdert nærmere. Det er ikke gitt noen tilslutning til en slik samlokalisering, verken fra OEH eller OFK sin side.

Evaluator har også vurdert en mulig sammenslåing av opplysningskontorene, i første rekke kun en samlokalisering. Det er ikke gitt noen anbefaling om en slik løsning. Dette spesielt ut fra det forholdet at dagens lokalisering og organisering muliggjør konkurranse mellom opplysningskontorene, hvilket både evaluator og aktørene fremhever som sunt.

SLFs vurdering og anbefaling

SLF er i sin vurdering sterkt opptatt av å opprettholde den nøytralitet som opplysningskontorene skal inneha og som er viktig i forhold til deres virksomhet. En viktig forutsetning er derfor at lokaliseringen må være slik at det ikke kan stilles spørsmålsteget ved nøytraliteten slik det nå gjøres i forhold til OEH. Samtidig er det viktig at opplysningskontorene føler at de har nærhet til sitt fagmiljø og viktige samarbeidspartnere.

I dag er OEH det eneste opplysningskontoret som er lokalisert innenfor markedsregulators vegger. På bakgrunn av de spørsmål som stilles i forhold til nøytralitet som følge av lokaliseringen, mener SLF mye taler for at det bør komme i stand en endring, dvs. minimum en fysisk atskillelse fra Prior Norges lokaler. SLF finner det riktig at OEH kommer med forslag til hvor de kan lokaliseres utenfor Prior Norge. Herunder også plan for flyttingen, kostnader forbundet med selve flyttingen og den videre drift sett i forhold til kostnadene ved dagens lokalisering. Forslaget bør legges fram for Omsetningsrådet til behandling omkring årsskiftet 2003/2004.

Når det gjelder de øvrige opplysningskontorene skal det ved eventuelle flyttinger og opprettelse av nye opplysningskontor vektlegges at nøytraliteten skal opprettholdes, bl.a. at de bør være fysisk atskilt fra store aktører, eksempelvis markedsregulator.

De som er underlagt markedsregulator bruker vesentlig mindre til drift enn tilfellet er for OFG som er selvstendig. Det er ikke gitt at dette har en sammenheng, men det bør tas med i vurderingen.

På noe sikt er det ikke utenkelig at endrede internasjonale rammebetingelser kan medføre behov for endringer i forhold til opplysningskontorene. Dette gjelder i første rekke viktigheten av å fremheve norske varer og spørsmål hvorvidt det skal stilles krav til at importerte varer skal bidra til finansieringen av kontorene. Med endrede rammebetingelser kan det også fremtvinges et behov for å styrke kontorene vesentlig for eksempel med en samordning til ett opplysningskontor for landbruket, med felles styre og lokalisering. I en slik modell vil kontakten med markedsregulator kunne opprettholdes ved at det opprettes kontaktgrupper på hvert enkelte fagområde (kjøtt eks fjørfe, fjørfe/egg, frukt og grønnsaker og korn/mel) for å ivareta de enkelte områders særegenheter.

4.5 Finansiering

Opplysningskontorene er i dag i all hovedsak finansiert med midler fra omsetningsavgiften. OEH og OFK og Brødfakta er fullfinansiert over omsetningsavgiften. OFG dekkes med 30 % over omsetningsavgiften, mens det resterende bevilges over statsbudsjettet (66 %) og andre inntekter (4 %). Fordelen med dagens finansiering er at den sikrer opplysningskontorene stabilitet og forutsigbarhet for ordinær drift. Derimot kan det være vanskelig å få økte rammer til for eksempel å satse ytterligere på reklame eller andre tiltak som opplysningskontoret ønsker å iverksette.

I rapporten ble tre alternative finansieringsmodeller diskutert, jf. kap. 2.5 og kap. 7.4.8. Ingen av modellene ble vurdert som bedre enn dagens finansieringsmodell, verken av evaluator eller av høringsinstansene. Bakgrunnen var blant annet redusert forutsigbarhet, behov for større ressurser i forbindelse med innhenting av midler og at det kunne bidra til å svekke den nøytrale posisjonen opplysningskontorene har opparbeidet seg.

Til tross for anbefalingene om at dagens finansieringsmodell bør opprettholdes for alle opplysningskontorene, mener evaluator å se klare fordeler med den modellen som OFG prøver å få til, sett i forhold til den store importandelen for frukt og grønt. Videre er evaluator kritisk til at det er bonden som finansierer Brødfakta så lenge hovedfokuset er på bakervarer. Med dagens fokus i Brødfakta ville det være naturlig at industrien og handelen også er med på å finansiere opplysningskontoret. Dette støttes i høringsuttalelsene fra både Brødfakta og Norske Felleskjøp som mener at matmel- og bakeribransjen bør bidra til finansieringen av Brødfakta.

Evaluator påpeker at dersom importandelen øker for andre bransjer enn frukt og grønt, bør delfinansiering fra flere ledd i verdikjeden vurderes også for andre opplysningskontorer.

SLFs vurdering og anbefaling

SLF sier seg i utgangspunktet enig med evaluator og høringsuttalelsene om at opplysningskontorene bør ha sin hovedvekt av finansiering over omsetningsavgiften. SLF er spesielt opptatt av å sikre forutsigbarheten for opplysningskontorene og hindre at det stilles spørsmålstegn ved nøytraliteten.

SLF har vurdert muligheten for å åpne for annen finansiering slik at opplysningskontorene fritt kan innhente midler til å finansiere sin reklamevirksomhet. Ved en slik finansieringsmodell bør det stilles strenge krav til hvordan midlene skal nyttes, både omsetningsavgiftsmidlene og de "frie" midlene. SLF mener også at det ved en slik modell vil vise seg om den virksomhet som opplysningskontorene bedriver verdsettes av aktørene i bransjen. Et forhold som kan skape problemer er at det ikke er gitt at alle aktørene har midler til å "støtte" opplysningskontorene. Som følge av den usikkerhet en slik modell vil gi for opplysningskontorene, behovet for ressurser til å innhente midler, samt at det på sikt kan bli stilt spørsmålstegn ved nøytraliteten, kan SLF ikke anbefale at en slik løsning blir hovedregelen.

Når det gjelder finansieringen av Brødfakta støtter SLF imidlertid de vurderinger som er gjort av evaluator og høringsinstansene, og finner det riktig at en åpner for at matmel- og bakeribransjen kan bidra. Det må stilles krav til at midler som hentes inn på slik måte ikke kan bidra til å så tvil om Brødfaktas nøytralitet og troverdighet.

4.6 Opplysningskontor for meieriprodukter

Opprettelsen av et opplysningskontor i melkesektoren (OFM) har vært under planlegging en tid. Ved behandlingen av budsjett for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for melk for 2002 ble det satt av midler til å dekke kostnader ved etablering av et slikt kontor, begrenset oppad til 3 mill. kroner. Ved fastsettelsen av omsetningsavgift på melk for 2003 ble det budsjettet med 15 mill. kr til et nytt opplysningskontor for meieriprodukter. I påvente av evalueringen er det imidlertid ikke utbetalt midler til denne etableringen.

TINE BA søkte 20.12.02 om formell godkjenning av Opplysningskontorer for meieriprodukter AS eid av TINE BA og Q-Meieriene AS. SLF svarte 10.02.03 at saken først kan behandles etter at Omsetningsrådet har fått seg forelagt resultatene fra den pågående evalueringen, dvs. tidligst 19.06.03. AU bekreftet dette i sitt møte 24.02.03. I

brev av 18.02.03 ba TINE BA og Q-Meieriene om SLFs kommentarer/synspunkter på vedtektene og aksjonæravtalen som var oversendt sammen med søknaden, og om det var vesentlige forhold som var til hinder for videre framdrift mht. opprettelse av OFM. I brev av 03.03.03 gjentok SLF argumentene fra det første svaret, og konkluderte med at en ikke fant det riktig å starte saksbehandlingen før rapporten var forelagt Omsetningsrådet. Til tross for dette har aksjonærene satt i gang arbeidet med operativt å etablere kontoret. I samarbeid med de andre opplysningskontorene er det bl.a. utarbeidet ny versjon av www.mat.no som skal lanseres i august 2003, og det har pågått en prosess med å rekruttere en leder til det nye kontoret.

I følge rapporten er melk et område hvor en mener å kunne påvise positiv effekt av generisk markedsføring, blant annet i studier fra Australia og Storbritannia. I Sverige, hvor organisasjonen Mjölksfrämjande har drevet generisk markedsføring i flere år, har utviklingen i forbruket av melk vært langt mer positiv enn i Norge. Evaluator har imidlertid ikke hatt tilgang til materiale som kan påvise en sammenheng mellom den positive utviklingen og virksomheten til Mjölksfrämjande.

SLF anbefaler overfor Omsetningsrådet at opplysningskontorene i landbruket videreføres. Med det som utgangspunkt, og sett i forhold til at melk og meieriprodukter er et område hvor en mener å kunne påvise positiv effekt av generisk markedsføring, samt at de har pågått en prosess over noe tid for å etablere et slikt kontor, er det etter SLFs vurdering ingenting som tyder på at det er noe grunn til å stoppe denne prosessen. Med bakgrunn i at SLF foreslår en nærmere vurdering av spørsmål som gjelder organisering og styring av opplysningskontorene, vil en anbefale at spørsmålet om formell godkjenning av opprettelsen av et opplysningskontor for melk først behandles når resultatet av denne vurderingen foreligger. Konsekvensen av dette kan bli at det må foretas endringer i den planlagte organisering og styringsform for OMF.

4.7 Oppsummering av SLFs anbefaling

Opplysningskontorenes funksjon og framtidige oppgaver

Modellen med ett opplysningskontor på hvert av områdene kjøtt, fjørfe, grønt og korn videreføres. Hovedfokuset for virksomheten skal være å fremme omsetningen av norskproduserte landbruksvarer gjennom generisk markedsføring rettet mot forbruker. Opplysningskontorene virksomhet fortsetter med utgangspunkt i dagens aktiviteter. Omsetningsrådet legger til grunn at reklamekampanjer brukes med forsiktighet. Det legges til grunn at virksomheten ved opplysningskontorene skal underlegges sterkere overordnet styring.

Styringsmodell

SLF gis i oppdrag å foreta en videre vurdering av organisering og styringsmodell for opplysningskontorene, og legge fram en anbefaling vedrørende hvilke organisasjonsformer som er å foretrekke. Viktige premisser for utredningen er at den modellen som foreslås skal sikre kontorenes nøytralitet i forholdet mellom aktørene og statusen som nøytral og troverdig avsender av informasjon og materiell. Videre må den sikre ansvarlighet i bruken av midler og prioriteringer innenfor budsjettene og markedsregulators evne til å ivareta sitt overordnede ansvar for bruken av midler fra omsetningsavgiften. Også vedtektene og andre styrende dokumenter bør vurderes i denne sammenheng. SLF kan innhente ekstern kompetanse innenfor prosjektets rammer til denne vurderingen.

For bedre å ivareta nøytralitet i forhold til de uavhengige aktørene i fjørfebransjen, bør styringsmodellen for OEH endres. Valg av styringsmodell for OEH gjøres etter at den

overnevnte vurderingen er foretatt. Eventuelle behov for endringer av organisering av OFK, OFG og Brødfakta, samt organiseringen av det nye opplysningskontoret for meieriprodukter, må også sees i lys av den overnevnte vurderingen.

For å gi Omsetningsrådet bedre grunnlag for å evaluere opplysningskontorenes drift gis opplysningskontorene i oppdrag å legge fram forslag til et opplegg for resultatrapportering. Det må legges vekt på å finne målepunkter som er relevante i forhold til de overordnede målene for virksomheten. Det forutsettes videre at opplysningskontorene legger fram langsiktige, strategiske planer for sin virksomhet for Omsetningsrådet, i tillegg til planer for det enkelte året som legges fram sammen med budsjettet. Opplysningskontorene bør i sterkere grad enn i dag vektlegge samarbeid kontorene imellom, og forslag til hvordan samarbeidet kan styrkes skal inngå som et element i målformulering, planer og forslag til rapporteringsrutiner.

Lokalisering

Opplysningskontorene bør være lokalisert fysisk atskilt fra markedsregulator eller andre store aktører i bransjen.

OEH gis i oppdrag å komme med forslag til lokalisering utenfor Prior Norges lokaler. I oppdraget inngår å belyse kostnader ved en ny lokalisering, tidsplan for flytting osv. Saken legges fram for Omsetningsrådet til behandling omkring årsskiftet.

Finansiering

Dagens finansieringsmodell opprettholdes for OEH og OFK. For OFG opprettholdes dagens finansieringsmodell når det gjelder omsetningsavgiften. Når det gjelder Brødfakta kan det åpnes for at også andre aktører bidrar med midler, forutsatt at slik finansiering ikke bidrar til å svekke opplysningskontorenes troverdighet og nøytralitet.

Arbeidsutvalgt behandlet saken 03.06.2003.

Steinar Hauge fremmet følgende forslag til vedtak i pkt. 1 og 2, som bare fikk hans stemme:

1. Modellen med ett opplysningskontor på hvert av områdene kjøtt, fjørfe, frukt og grønnsaker og korn videreføres.
2. Hovedfokuset for virksomheten skal være å fremme omsetningen av norskproduserte landbruksvarer på lang sikt. Reklamekampanjer skal normalt ikke være en del av opplysningskontorenes virksomhet.

Arbeidsutvalget hadde fremmet følgende forslag til vedtak, der pkt. 1 og 2 ble vedtatt mot stemmen til Steinar Hauge:

1. Modellen med ett opplysningskontor på hvert av områdene kjøtt, fjørfe, frukt og grønnsaker og korn videreføres. Hovedfokuset for virksomheten skal være å fremme omsetningen av norskproduserte landbruksvarer gjennom generisk markedsføring rettet mot forbruker.
2. Opplysningskontorenes virksomhet fortsetter med utgangspunkt i dagens aktiviteter. Omsetningsrådet legger til grunn at reklamekampanjer skal brukes med forsiktighet.

3. Opplysningskontorene bør være lokalisert fysisk atskilt fra markedsregulator eller andre store aktører i bransjen. OEH gis i oppdrag å komme med forslag til lokalisering utenfor Prior Norges lokaler.
4. Det kan ligge betydelige synergieffekter i en samlokalisering av opplysningskontorene. SLF gis i oppdrag å foreta en nærmere vurdering av spørsmålet om organisering, styringsmodell, styresammensetning, samlokalisering og finansiering for opplysningskontorene. Styringsmodell kan endres etter at denne vurderingen er foretatt.
5. Opplysningskontorene gis i oppdrag å legge fram forslag til et opplegg for resultatrapportering overfor Omsetningsrådet. I forbindelse med budsjettprosessen skal det legges fram langsiktige, strategiske planer for virksomheten. Det skal framgå av planene hvilke konkrete tiltak som kan bidra til å styrke samarbeidet mellom kontorene.

Under diskusjonen ble det fremmet følgende endringsforslag i forhold til forslaget fra Arbeidsutvalget.

1. Helge Aske fremmet Steinar Hauges forslag fra møtet i Arbeidsutvalget 03.06.
2. Dag Henning Reksnes fremmet følgende forslag til ny andre setning i punkt 3: "OEH gis i oppdrag å inngå avtale om lokalleie i Oslo-området utenom Priors lokaler. Omsetningsrådet forutsetter at OEH i prosessen vurderer mulig samlokalisering med noen av opplysningskontorene, eller de som er under etablering."
3. Dag Henning Reksnes fremmet følgende forslag til nytt punkt 4: "I prosessen OEH skal inn i, er det naturlig at administrasjonen samarbeider med et styre for OEH. Fram til endelig enhetlig styringsmodell for opplysningskontorene er etablert, endres status på dagens IRU til midlertidig styre for OEH. Som for kjøttsektoren blir styresammensetningen 3 til markedsregulator og 2 til fjørfebransjens Landsforening (FLF). Ordningen med roterende lederverv innføres og FLF starter med ledervervet.
4. Jostein Frøyland fremmet forslag om å ta ut siste setning i pkt. 3 og deretter slå sammen pkt 3 og 4.

Med utgangspunkt i endringsforslagene ovenfor ble det gjennomført følgende voteringer:

Forslag	Voteringsresultat
1 Forslag til nye punkt 1 og 2 fremmet av Helge Aske	Falt mot stemmene til Aske og Varland
2 Arbeidsutvalgets forslag, pkt. 1	Vedtatt mot stemmene til Aske og Varland
3 Arbeidsutvalgets forslag, pkt. 2	Vedtatt mot stemmen til Aske
4 Forslag til endring av punkt 3 fremmet av Dag Henning Reksnes	Falt mot stemmene til Reksnes og Mogstad
5 Forslag til nytt punkt 4 fremmet av Dag Henning Reksnes	Falt mot stemmene til Reksnes og Mogstad, Aske og Grosberg
6 Forslaget fra Jostein Frøyland om endring av punkt 3 og om å slå sammen pkt. 3 og 4	Vedtatt mot stemmene til Reksnes og Mogstad

7 Arbeidsutvalgets pkt. 5 omgjøres til pkt. 4 Vedtatt enstemmig.

Med utgangspunkt i avstemningsresultatene ovenfor gjør Omsetningsrådet med vekslende flertall følgende

Vedtak:

1. Modellen med ett opplysningskontor på hvert av områdene kjøtt, fjørfe, frukt og grønnsaker og korn videreføres. Hovedfokuset for virksomheten skal være å fremme omsetningen av norskproduserte landbruksvarer gjennom generisk markedsføring rettet mot forbruker.
  2. Opplysningskontorenes virksomhet fortsetter med utgangspunkt i dagens aktiviteter. Omsetningsrådet legger til grunn at reklamekampanjer skal brukes med forsiktighet.
  3. Opplysningskontorene bør være lokalisert fysisk atskilt fra markedsregulator eller andre store aktører i bransjen. Det kan ligge betydelige synergieffekter i en samlokalisering av opplysningskontorene. SLF gis i oppdrag å foreta en nærmere vurdering av spørsmålet om organisering, styringsmodell, styresammensetning, samlokalisering og finansiering for opplysningskontorene. Styringsmodell kan endres etter at denne vurderingen er foretatt.
  4. Opplysningskontorene gis i oppdrag å legge fram forslag til et opplegg for resultatrapportering overfor Omsetningsrådet. I forbindelse med budsjettprosessen skal det legges fram langsiktige, strategiske planer for virksomheten. Det skal framgå av planene hvilke konkrete tiltak som kan bidra til å styrke samarbeidet mellom kontorene.
- 12. Omgjøring av Skjønnsmessig fastsatt omsetningsavgift på direktesalg av egg for år 2000**

Unntatt offentlighet

13. Skjønnsmessig fastsetting av omsetningsavgift på direktesalg av egg for år 2001

I henhold til forskrift om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift §§ 5 og 6, skal produsenter som selger egg til andre enn godkjente eggpakkerier, betale omsetningsavgift en gang i året med utgangspunkt i innsendt produsentoppgave.

I omsetningsloven § 8 står det blant annet følgende:

”Kan det ikkje etter dei oppgåvone og andre opplysningar som ligg fyre, fastsetjast sikkert kor stor avgiftssummen er, skal Omsetningsrådet etter sitt skyn fastsetja summen med endeleg verknad.”

På dette grunnlag kan Omsetningsrådet fastsette omsetningsavgiften etter skjønn.

Saksbehandlingen er utført utenom fagsystemet for egg. Det gjør at saksbehandlingen har tatt noe mer tid og medført at saken fremmes for skjønnsfastsettelse våren 2003.

- 11.03.2002 ble det sendt produsentoppgave til 2067 produsenter med utgangspunkt i søknad om produksjonstilskudd i 2000 og 2001.
- Manglende svar ble purret 05.06.2002.
- 1188 produsenter har dokumentert at de ikke har direktesalg.
- 547 produsenter er fakturert på bakgrunn av innmeldt direktesalg.
- Resterende 332 produsenter fikk 31.01.2003 tilsendt beregningsbrev og ble bedt om å gi tilbakemelding om hvorfor produksjonen var lav i forhold til det antall høner det var søkt om tilskudd til
- 102 produsenter er fakturert på bakgrunn av svaret på beregningsbrevet.
- 178 av produsentene ble purret i brev av 10.04.2003.
- 83 saker blir lagt frem for skjønnsmessig fastsetting av avgifter.

Statens landbruksforvaltning har tatt i bruk det nye fagsystemet i arbeidet med innkreving av avgifter og utbetalinger av tilskudd for egg for produksjonsåret 2002.

Produsentoppgavene ble generert fra fagsystemet, er allerede registrert og ligger klart for saksbehandling. Statens landbruksforvaltning har store forventninger til at dette systemet skal effektivisere avgiftsinnkrevningen betraktelig slik at skjønnen kan fastsettes allerede til høsten.

Grunnlaget for saksbehandlingen:

- Omsetningsavgift på egg i år 2001 var kr 0,90 pr. kilo
- Søknad om produksjonstilskudd
- Leveranser av egg til godkjente eggpakkerier
- Direktesalg av egg oppgitt i produsentoppgave for 2001
- Produksjon pr. høne, frittgående: henholdsvis 16 og 17 kilo under og over 1000 dyr
- Produksjon pr. høne, burhøns: henholdsvis 17 og 18 kilo under og over 1000 dyr

Skjønnen er beregnet på bakgrunn av opplysninger om antall høner og tidspunkter for innsett og slakting i produsentens oppgave. Når slike opplysninger ikke er oppgitt, er antall høner oppgitt i søknad om produksjonstilskudd, lagt til grunn for beregningen. Det er tatt hensyn til oppholdsperioder, opplysninger fra eggpakkerier og eventuelt andre opplysninger som er relevante i forbindelse med redusert resultat i eggproduksjonen. Det er videre lagt til grunn et privat årsforbruk på 100 kilo som er trukket fra i beregningen.

For avgiftsåret 2001 blir følgende saker lagt frem for skjønnsmessig fastsetting av omsetningsavgift. Totalt utgjør dette et kvantum på 307 204 kilo som tilsvarer et avgiftsbeløp på kr 276 484,- (eksklusive forsknings- og næringsmiddelavgift). Tabellen

nedenfor viser beregningsgrunnlaget i kilo for berørte eggprodusenter. På tross av omfattende saksbehandling, tilsier likevel erfaring at det på grunn av nye opplysninger tilkommet etter skjønnsvedtaket, kan være behov for omgjøring av skjønnet for enkelte produsenter på et senere tidspunkt.

Med hjemmel i omsetningsloven § 8, samt forskrift om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift § 5, fastsatt av Landbruksdepartementet, gjøres følgende

Vedtak:

Omsetningsrådet fastsetter omsetningsavgiften for et skjønnsmessig beregnet direktesalg av egg i produksjonsåret 2001, for følgende produsenter:

Unntatt offentlighet.

Møtet var slutt kl. 14.30.